



EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

EUROSYSTEM

JEDNOTNÁ OBLASŤ PLATIEB V EURÁCH

NOVEMBER 2008

ECB EZB EKT EKP

ŠIESTA SPRÁVA O STAVE
REALIZÁCIE PROJEKTU

SK



EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

EUROSYSTEM



ŠIESTA SPRÁVA O STAVE REALIZÁCIE JEDNOTNEJ OBLASTI PLATIEB V EURÁCH

NOVEMBER 2008

V roku 2008
je vo všetkých
publikáciách ECB
použitý motív
z bankovky 10 EUR.

© Európska centrálna banka 2008

Adresa

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt nad Mohanom
Nemecko

Poštová adresa

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Telefón

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.europa.eu>

Fax

+49 69 1344 6000

Všetky práva vyhradené. Reprodukované na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené s uvedením zdroja.

ISSN 1831-3981 (elektronická verzia)



OBSAH

ZHRNUTIE	5
ÚVOD	11
I SEPA ÚHRADY, SEPA INKASÁ A TERMÍN PRECHODU NA SEPA ÚHRADY A SEPA INKASÁ	13
1.1 SEPA úhrady: stav realizácie a pokyny	13
1.2 SEPA inkasá: stav realizácie a pokyny	16
1.3 SEPA úhrady a inkasá ako základ nových platobných služieb	18
1.4 Definitívny termín prechodu na SEPA úhrady a inkasá	19
2 SEPA PRE PLATOBNÉ KARTY A VÝVOJ NOVÝCH EURÓPSKÝCH KARTOVÝCH SCHÉM	21
2.1 SEPA pre platobné karty: stav realizácie a pokyny	21
2.2 Štandardizácia kariet	22
2.3 Kompatibilita trojstranných kartových schém so SEPA	23
2.4 Vznik nových európskych kartových schém	24
3 SEPA PRE INFRAŠTRUKTÚRY	27
3.1 SEPA pre infraštruktúry: stav realizácie a pokyny	27
3.2 Spracovanie úhrad, inkás a kartových platieb	28
4 HOTOVOŠŤ	29
5 RIADENIE PROJEKTU SEPA	31
6. HLAVNE FÁZY REALIZÁCIE A PRECHODU NA SEPA	33
PRÍLOHA I	35



ZHRNUTIE

Eurosystem aj naďalej aktívne podporuje vytvorenie Jednotnej oblasti platieb v eurách (Single Euro Payments Area – SEPA), v ktorej budú môcť „jednotlivci a podniky uskutočňovať bezhotovostné platby v rámci celej eurozóny z jedného účtu kdekoľvek v eurozóne pomocou jednotného súboru platobných nástrojov rovnako jednoducho, efektívne a bezpečne, ako je to dnes v prípade domácich platieb“. SEPA je predpokladom vytvorenia integrovanejšieho trhu platobných služieb v Európe, ktorý prinesie významné hospodárske výhody. Je zároveň dôležitým krokom na ceste k zavŕšeniu zavedenia eura ako jednotnej meny v pätnástich, čoskoro šestnástich európskych krajinách (po prijatí eura na Slovensku v januári 2009). Nejde preto len o trhový projekt, ale o projekt úzko prepojený s politickou ambíciou, ktorej cieľom je integrovanejšia, konkurencieschopnejšia a inovatívnejšia Európa. Projekt návrhu a vytvorenia SEPA koordinuje a riadi Európska platobná rada (European Payments Council – EPC), ktorá je samoregulačným orgánom európskeho bankového sektora v oblasti platobných služieb.

Eurosystem v rámci svojej úlohy katalyzátora zmien dôkladne monitoruje vývoj projektu SEPA. Zavedenie SEPA úhrad (SEPA Credit Transfer – SCT) 28. januára 2008 prinieslo bankám a predovšetkým koncovým používateľom platobných služieb prvé výhody SEPA. Väčšina automatizovaných klíringových centier (Automated Clearing House – ACH), ktoré spracovávali úhrady v eurách, je už kompatibilná so schémou SCT. V prípade platieb uskutočňovaných prostredníctvom platobných kariet vstúpil v januári 2008 do platnosti rámec SEPA pre platobné karty. V oblasti platobných kariet je však na dosiahnutie cieľov projektu SEPA potrebné vynaložiť ďalšie úsilie, napríklad na vytvorenie najmenej jednej ďalšej európskej kartovej schémy. V minulom roku pokračovali aj prípravy na zavedenie tretieho platobného nástroja, SEPA inkás (SEPA Direct Debit – SDD), ktorých výsledkom bolo prijatie súboru pravidiel pre základné inkaso a ďalšieho súboru pravidiel pre medzipodnikové inkaso vzhľadom na plánované zavedenie

1. novembra 2009. V novembri 2007 bola prijatá aj smernica o platobných službách, ktorá predstavuje potrebný právny základ v rámci EÚ pre spracovanie platobných nástrojov a predovšetkým inkás.

Napriek prevažne pozitívnemu vývoju od zverejnenia piatej správy v júli 2007 Eurosystem v rámci tohto projektu zaznamenáva klesajúcu motiváciu účastníkov trhu a útlm konštruktívneho prístupu, ktorý prevládal vo fáze príprav. Eurosystem preto považuje za užitočné vydať ďalšiu správu o stave realizácie projektu, ktorá sa zameriava na oblasti, na ktorých musí trh ďalej pracovať, aby prekonal súčasný pasívny prístup a zabezpečil úspech projektu SEPA. Táto správa je určená nielen bankám a budúcim platobným inštitúciám, ale aj všetkým ostatným zainteresovaným subjektom vrátane podnikov, orgánov verejnej správy, obchodníkov a spotrebiteľov. Ciele SEPA možno v plnej miere dosiahnuť len za predpokladu spolupráce všetkých zainteresovaných strán.

Hlavné závery správy:

I. V ZÁJME AKCEPTÁCIE SEPA ÚHRAD ZO STRANY VŠETKÝCH KLIENTOV (MEDZI PRVÝMI POUŽÍVATEĽMI BY MALI BYŤ ORGÁNY VEREJNEJ SPRÁVY) MUSIA BANKY ZINTENZÍVNIŤ KOMUNIKÁCIU, ZABEZPEČIŤ JASNÚ PONUKU PRODUKTOV A POSKYTOVAŤ SVOJIM KLIENTOM KONZISTENTNÉ SLUŽBY.

Eurosystem oceňuje úspešné zavedenie SEPA úhrad 28. januára 2008. V snahe podporiť používanie SEPA úhrad, ktorých podiel na celkovom objeme úhrad v súčasnosti predstavuje 1,5 % (podľa indikátora Eurosystemu pre SEPA úhrady v eurozóne), musia banky svoje komunikačné úsilie zamerať na všetkých klientov a informovať napríklad o kódoch IBAN a BIC, a zabezpečiť jasnú ponuku produktov. Zároveň musia zaistiť, aby mohli klienti používať SEPA úhrady rovnako jednoducho ako domáce úhrady, a neprezentovať SEPA úhrady len ako riešenie pre cezhraničné platby. SEPA si potrebujú osvojiť aj veľké podniky, orgány verejnej správy a malé a stredné podniky, pri-

čom v tomto smere zohrávajú úlohu aj predajcovia podnikových systémov plánovania zdrojov alebo platobného softvéru. Hlavní používatelia SEPA úhrad, ako napríklad podniky a orgány verejnej správy, ktorí ešte SEPA úhrady nepoužívajú, by sa mali v súčasnosti na ich zavedenie pripravovať a začať ich používať najneskôr 1. novembra 2009, keď sa zavedú SEPA inkásá. Eurosystem verí, že tempo migrácie naberie na intenzite, najmä keď EPC v reakcii na požiadavky klientov zavedie ďalšie zlepšenia.

Eurosystem vyzýva orgány verejnej správy, aby boli pre ostatné subjekty príkladom a začali platobné nástroje SEPA používať čím skôr, keďže SEPA je významný európsky politický cieľ a tiež dôležitý nástroj realizácie projektov elektronickej verejnej správy.

2. JE POTREBNÉ PREKONAŤ ZOSTÁVAJÚCE PREKÁŽKY NA CESTE K ZAVEDENIU SEPA INKÁS V PLÁNOVANOM TERMÍNE VRÁTANE UZAVRETIA DISKUSÍ O VIACSTRANNÝCH VÝMENNÝCH POPLATKOCH (MULTILATERAL INTERCHANGE FEE – MIF). EPC BY MALA SPUSTIŤ PROCES ZABEZPEČENIA SÚLADU A MONITOROVAŤ DOSTUPNOSŤ SEPA INKÁS.

Zavedenie SEPA inkás je naplánované na 1. novembra 2009. Ich súčasťou je základné inkaso a medzipodnikové inkaso a možnosť realizácie inkasa prostredníctvom elektronického mandátu. Plánované zavedenie a úspešnú akceptáciu tejto schémy však môže ohroziť veľké množstvo nejasností. Ďalší pokrok si vyžaduje bezodkladné riešenie niektorých otázok, napr. stanovenie presného termínu uvedenia do prevádzky, zabezpečenie nepretržitej platnosti existujúcich mandátov, plnenie požiadaviek klientov, väčšie úsilie v oblasti komunikácie a uzavretie diskusií o poplatkoch MIF.

Európska centrálna banka (ECB) v úzkej spolupráci s Európskou komisiou navrhli riešenie nejasností týkajúcich sa účtovania poplatkov MIF. V prípade existencie pôvodných štandardných poplatkov v rámci národnej schémy

inkás by sa rovnaký systém mohol v príslušnej krajine uplatniť aj na SEPA inkásá. Akákoľvek zmena alebo zrušenie pôvodných poplatkov MIF (napr. v dôsledku rozhodnutia príslušného národného protimonopolného úradu alebo postupného odstránenia národnej schémy inkás) by sa mali v príslušnej krajine premietnuť aj do SEPA inkás. Týmto spôsobom sa vytvoria rovnaké podmienky pre schému SEPA inkás a pôvodné schémy inkás, a zjednoduší sa prechod na SEPA inkásá. V prípade „cezhraničných“ SEPA inkás by Európska komisia systém štandardných poplatkov MIF akceptovala iba za predpokladu, že by bol systém riadne odôvodnený a mal iba dočasné trvanie, t. j. bol by v platnosti iba obmedzenú dobu. Na základe týchto usmernení ECB a Európskej komisie predniesla ECB ďalší návrh týkajúci sa poplatkov MIF v rámci cezhraničných SEPA inkás na dočasné obdobie. Základné prvky tohto návrhu sú nasledujúce: 1) výška dočasného štandardného poplatku MIF za cezhraničné SEPA inkásá sa stanovuje na 8,8 centa, pričom táto hodnota sa má zároveň považovať za maximum („strop“); 2) medzi Európskou komisiou a EPC sa má bezodkladne začať diskusia o dlhodobom finančnom modeli pre SEPA inkásá, pričom do konca prvého štvrťroka 2009 by ako výsledok tejto diskusie mala byť uzavretá konkrétna dohoda; a 3) dočasné poplatky MIF za cezhraničné SEPA inkásá sa budú účtovať po určité stanovené obdobie, počas ktorého budú mať banky dostatok času prejsť na dlhodobý finančný model pre SEPA inkásá. Takýto postup prispeje k zavedeniu SEPA inkás pre cezhraničné platby v eurách, čo je úplne nová služba platobného styku na európskej úrovni, ktorá je nevyhnutným predpokladom úspechu projektu SEPA.

EPC, národné výbory zodpovedné za migráciu SEPA, verejné orgány a vnútroštátne zákonodarné orgány by sa mali spoločne zamerať na odstránenie akýchkoľvek nejasností v tejto oblasti. EPC by zároveň vzhľadom na plánované zavedenie SEPA inkás 1. novembra 2009 mala čím skôr spustiť proces zabezpečenia súladu a monitorovať dostupnosť SEPA inkás.

3. SEPA MUSÍ UMOŽŇOVAŤ ÚPLNÉ PRIAME SPRACOVANIE PLATIEB A ROZŠÍRIŤ PONUKU ROZŠÍRENÝCH A ZÁKLADNÝCH PRODUKTOV.

Výhody SEPA sa budú dať plne využiť len vtedy, keď bude SEPA zohľadňovať potreby klientov. Úplné priame spracovanie platieb je hlavnou požiadavkou profesionálnych používateľov. Na úrovni podnikov by platobné údaje mali byť pevnou súčasťou správ smerujúcich od klienta ku klientovi s cieľom uľahčiť automatické priradovanie platieb. Štandard ISO „Štruktúrovaný referenčný kód veriteľa ako súčasť platobných údajov“, ktorý sa v súčasnosti pripravuje, by mal byť používateľom k dispozícii ako súčasť správ SEPA, akonáhle bude uznaný ako medzinárodný štandard. Na technickej úrovni by sa bežné štandardy správ mali používať v rámci celého postupu od klienta ku klientovi, a to v rámci komunikácie klienta s bankou ako aj komunikácie banky s klientom, t. j. v prípade iniciácie platby i oznámenia o platbe, správy o stave účtu i výpisu z účtu. Eurosystem vyzýva všetky banky, aby svojim podnikovým klientom ponúkali prinajmenšom štandardizované správy. Týmto spôsobom sa vytvorí základ na úspešné vytvorenie rámca SEPA pre služby elektronickej fakturácie.

Výrazný pokrok sa dosiahol v oblasti SEPA elektronických platieb, ktoré klientom umožňujú iniciovať platbu predajcovi online prostredníctvom svojej vlastnej aplikácie internet bankingu. Eurosystem vyzýva EPC, aby dokončila rámec pre elektronické platby do konca roka 2009. Zároveň víta dohodu o spolupráci, ktorú EPC podpísala s asociáciou mobilných operátorov GSM v júni 2008 s cieľom spoločne vybudovať v rámci SEPA systém pre mobilné platby.

4. V ZÁUJME ČO NAJSKORŠIEHO VYUŽITIA VÝHOD SEPA JE POTREBNÉ STANOVÍŤ REALISTICKÝ, ALE AMBICIÓZNY DEFINITÍVNY TERMÍN PRECHODU NA SEPA ÚHRADY A INKASÁ.

S cieľom vyhnúť sa zdĺhavému a nákladnému procesu migrácie na SEPA úhrady a inkasá a predovšetkým zabrániť scenáru „mini SEPA“,

keď by nebolo možné plne využívať všetky výhody SEPA, pretože platobné nástroje SEPA by sa používali iba na cezhraničné platby, je nevyhnutné, aby najdôležitejšie subjekty, t. j. veľké podniky a orgány verejnej správy prešli na SEPA úhrady a inkasá čo najskôr. Na strane bánk je prvým krokom na ceste k získaniu klientov pre prechod na SEPA predovšetkým zabezpečenie ponuky vhodných produktov a zrozumiteľná komunikácia. Ďalším krokom je eliminácia nesprávneho názoru niektorých účastníkov trhu, že prechod na SEPA možno neobmedzene odkladať. Všetkým účastníkom trhu je potrebné vysvetliť, že na postupné zrušenie národných schém pre úhrady a inkasá v eurozóne bude stanovený realistický, ale ambiciózny termín. Eurosystem sa teda bude aj naďalej snažiť o to, aby si všetky zainteresované subjekty uvedomili, že stanovenie definitívneho termínu je potrebným krokom, a bude pracovať na stanovení jednotlivých podmienok (napr. samoregulácia alebo regulácia), ako aj samotného termínu.

5. ZO STRANY TRHU JE POTREBNÝ AMBICIÓZNEJŠÍ PRÍSTUP K SYSTÉMU SEPA PRE PLATOBNÉ KARTY A PODPORE TRHOVÝCH INICIATÍV NA VYTvorenie EURÓPSKEJ KARTOVEJ SCHÉMY.

SEPA pre platobné karty bola zavedená 1. januára 2008, banky ju však neprevzali v rovnakom rozsahu ako SEPA úhrady. EPC v nadväznosti na diskusiu s Európskou komisiou poskytla vysvetlenie kľúčových aspektov rámca SEPA pre platobné karty (SCF). Eurosystem verí, že vysvetlenie týkajúce sa geografického pokrytia kartových schém a práva obchodníkov neakceptovať určité typy kariet alebo sa rozhodnúť účtovať za určité kartové transakcie príplatky pomohlo objasniť určité nedorozumenia na strane trhu, ktoré mali potenciálne za následok odklon od cieľa SEPA dosiahnuť účinnejšiu konkurenciu a vyššiu efektívnosť.

Vzhľadom na význam kartových platieb pre občanov Európy a potenciál kariet znížiť bankám, obchodníkom a celej spoločnosti náklady na spracovanie hotovosti Eurosystem vyzýva

trh, aby si v oblasti kartových platieb stanovil ambicióznejšie ciele. Eurosystem očakáva vytvorenie minimálne jednej novej európskej kartovej schémy, ktorá by spĺňala požiadavky držiteľov kariet, bánk, obchodníkov, protimonopolných úradov i Eurosystemu. Eurosystem na túto tému vedie diskusie s najväčšími európskymi bankami a ďalšími zainteresovanými subjektmi a potvrdzuje čoraz väčšiu potrebu vzniku ďalšej európskej kartovej schémy a rastúce snahy o jej vytvorenie. V súčasnosti na trhu prebiehajú tri iniciatívy s cieľom vytvoriť takúto schému. Eurosystem tieto projekty víta. Považuje ich za jasný signál toho, že trh potrebuje vytvorenia európskej kartovej schémy uznáva.

Okrem kartových schém a trhových iniciatív je v tejto oblasti potrebné, aby EPC zohľadnila najnovší vývoj (napr. štandardizáciu, trojstranné kartové schémy a rozhodnutia protimonopolných úradov). Dôležitá je tiež aktualizácia a revízia rámca SCF. EPC by tiež mala začať monitorovať implementáciu rámca SCF. Eurosystem vyzýva všetky európske banky, aby akceptovali riziká zavedenia systému SEPA pre platobné karty, aby sa viac zapájali do aktivít v tejto oblasti, aby udržiavali, resp. nadobudli strategickú kontrolu na trhu platobných kariet a využívali všetky možnosti, ktoré im SEPA v oblasti platobných kariet ponúka.

6. EURÓPSKY PLATOBNÝ SEKTOR BY SI MAL ZABEZPEČIŤ DOSTATOČNÝ VPLYV NA TVORBU ŠTANDARDOV V OBLASTI SEPA PLATOBNÝCH KARIET, PRIČOM TIETO ŠTANDARDY BY PODĽA MOŽNOSTI MALI BYŤ NEVLASTNÍCKE. PROGRAM PRE ŠTANDARDIZÁCIU KARIET SEPA BY MALA VIESŤ EPC.

V oblasti štandardizácie SEPA kariet sa EPC v spolupráci so všetkými zainteresovanými subjektmi blíži k dokončeniu komplexného rámca požiadaviek vo všetkých smeroch komunikácie v rámci kartových platieb (t. j. medzi kartou a terminálom, terminálom a príjemcom, príjemcom a vydavateľom, a tiež v oblasti certifikácie a schvaľovania typov) do konca roka 2008. Tento rámec však zatiaľ ani zďaleka nezodpovedá

úboru štandardov, ktoré by trh mohol okamžite implementovať. Okrem toho sa zdá, že stále chýbajú niektoré prvky, napríklad najnovšie zmeny v kontexte štandardu ISO 20022. Mal by sa preto stanoviť nový termín, a to najneskôr koniec roka 2009. V záujme dodržania tohto termínu by mala EPC vychádzať z výsledkov súčasných európskych iniciatív v oblasti štandardizácie, s ktorými doteraz spolupracovala.

Eurosystem odporúča, aby európsky platobný sektor podľa možnosti používal nevlastnícke štandardy (napríklad ISO) a aby sa aktívne podieľal na vytváraní chýbajúcich štandardov. Zároveň sektor odporúča, aby sa aktívnejšie zúčastňoval na relevantných globálnych iniciatívach v oblasti štandardizácie s cieľom získať primeraný vplyv na vývoj štandardov. Eurosystem nakoniec európsky platobný sektor vyzýva, aby si zabezpečil členstvo v orgánoch EMVCo a PCI SSC, napríklad prostredníctvom účasti EPC alebo zástupcu európskych kartových schém, a to dovtedy, kým sa budú tieto uzavreté štandardy používať v európskom platobnom sektore. Eurosystem odporúča, aby európsky platobný sektor a predovšetkým EPC intenzívnejšie a štruktúrovanejším spôsobom zapájali jednotlivé zainteresované strany (napr. výrobcov terminálov, spracovateľov, ale aj obchodníkov a držiteľov kariet) do programu štandardizácie SEPA kariet.

7. ZÁKLADOM DÔVERYHODNOSTI PLATIEB SEPA JE BEZPEČNOSŤ. VŠETKY ZAINTERESOVANÉ STRANY PRETO MUSIA V TOMTO SMERE ZINTENZÍVNIŤ SVOJE ÚSILIE.

Bezpečnosti platieb je potrebné venovať osobitnú pozornosť. Eurosystem víta skutočnosť, že EPC zaradila zásady bezpečnosti do súboru pravidiel pre SEPA inkasá, čím sa stali povinnými pre všetkých účastníkov schémy. Eurosystem očakáva, že každá banka zavedie príkladné postupy riadenia rizika s cieľom prispieť k bezpečnosti a atraktívnosti schémy SEPA inkás ako celku.

Eurosystem zároveň víta skutočnosť, že EPC vytvorila špeciálnu pracovnú skupinu poverenú bezpečnosťou informácií, ktorá by mala

do konca roka 2008 zdefinovať zásady správnych postupov. Je nevyhnutné zachovávať dôveru v elektronické platobné prostriedky a v ich dostupnosť a užitočnosť. V oblasti bezpečnosti je dôležité odstrániť rozdiely v postupoch a vyhnúť sa prehnanej nákladovej konkurencii, ktorá redukuje náklady na ochranu. Iba tak sa podarí plne využiť všetky výhody SEPA. Pre internet banking, kartové platby a platby online treba zabezpečiť spoločný štandard vysokej úrovne bezpečnosti. Banky by sa mali zaviazť dodržiavať príslušné bezpečnostné štandardy a odporúčania a pri prijímaní rozhodnutí o otázkach bezpečnosti zohľadňovať nielen záujmy bánk, ale aj klientov. Vzhľadom na skutočnosť, že štandard bezpečnosti internet bankingu a platieb online závisí od viacerých subjektov, je potrebné podporovať koordináciu postupov jednotlivých zainteresovaných strán. Na dosiahnutie harmonizácie právneho rámca boja proti elektronickému zločinu je napríklad potrebné zlepšiť spoluprácu s Európskou komisiou.

8. STAV INFRAŠTRUKTÚRY JE POZITÍVNYM PRÍKLADOM, NAPRIEK TOMU JE V TEJTO OBLASTI EŠTE POTREBNÉ ODSTRÁNIŤ ZOSTÁVAJÚCE PREKÁŽKY INTEROPERABILITY.

Vplyv zavedenia SEPA je zatiaľ najviac viditeľný na úrovni infraštruktúr, t. j. subjektov, ktoré ponúkajú medzibankový prevod peňažných prostriedkov. Eurosystem s potešením zaznamenáva, že väčšina centier ACH spracujúcich úhrady v eurách je kompatibilná so schémou SCT a spracúva SEPA úhrady od zavedenia schémy v januári 2008, pričom zároveň používa vlastné platformy výmeny správ. Niektoré infraštruktúry postupne prestávajú prevádzkovať iba čisto domáce operácie a stávajú sa celoeurópskymi poskytovateľmi služieb na trhu, kde je domácou menou euro. Eurosystem takýto prístup vrelo víta. Je však potrebné odstrániť zostávajúce prekážky SEPA v oblasti infraštruktúr: žiadna banka či banková komunita by nemala byť žiadnym subjektom nútená používať konkrétnu infraštruktúru (či už ako priamy alebo nepriamy účastník) alebo konkrétne uzavreté technické štandardy.

Eurosystem ďalej vyzýva všetky zainteresované strany (t. j. EPC, EACHA a všetky ACH v eurozóne), aby pokračovali vo svojich snahách dosiahnuť úplnú interoperabilitu infraštruktúr. Očakáva sa, že infraštruktúry budú podľa potreby schopné vytvoriť prepojenie s ktorokoľvek inou infraštruktúrou.

9. SPRÁVNE RIADENIE PROJEKTU SEPA SI VYŽADUJE ÚPRAVU MANDÁTU A ORGANIZÁCIE EPC.

Úspech SEPA vo veľkej miere závisí od adekvátneho riadenia projektu. Uplatňovať vhodné postupy riadenia projektu, akým je SEPA, znamená zapojiť rôzne zainteresované subjekty na európskej i národnej úrovni a koordinovať ich záujmy, a zároveň zabezpečovať transparentnosť a uplatňovať mechanizmy, ktoré zabezpečujú dosahovanie cieľov SEPA.

Vzhľadom na kľúčovú úlohu EPC v rámci projektu SEPA je potrebné venovať osobitnú pozornosť jej postupom riadenia. Hoci už EPC dosiahla značný pokrok v rámci zosúladovania záujmov rôznych účastníkov schém SEPA, ešte stále existujú značné rezervy, pokiaľ ide o účasť celého okruhu zainteresovaných subjektov, od podnikov až po orgány verejnej správy a od maloobchodníkov až po spotrebiteľov, a to bez podmienky, že sa jednotlivé subjekty musia zúčastňovať plenárnych zasadnutí EPC. Eurosystem by privítal predovšetkým účasť orgánov verejnej správy, ktoré sú hlavnými používateľmi platobných služieb a mali by konať v súlade s politickými cieľmi projektu SEPA. Väčší pokrok je potrebné dosiahnuť aj v oblasti transparentnosti a dosahovania cieľov SEPA. EPC by mala vzhľadom na oprávnenú kritiku zo strany zainteresovaných subjektov, regulačných orgánov a Eurosystemu zvážiť uskutočnenie viacerých vylepšení svojich postupov riadenia. Jednou z najbližších zmien by malo byť posilnenie sekretariátu EPC, aby mohol v potrebnej miere podporovať EPC v realizácii jej rôznorodých úloh. Zo strednodobého až dlhodobšieho hľadiska by mala EPC uskutočniť výraznejšie zmeny na zvýšenie efektívnosti, transparentnosti a zodpovednosti.

10. JEDNOZNAČNOSŤ A URČITOSŤ ÚLOH SEPA, KTORÉ JE PODĽA EUROSYSTÉMU POTREBNÉ USKUTOČNIŤ – HLAVNÉ FÁZY REALIZÁCIE A PRECHODU NA SEPA.

Eurosystém stanovil zoznam hlavných fáz realizácie a prechodu na SEPA s cieľom zaistiť jednoznačnosť a určitosť úloh, ktorých splnenie očakáva. Zoznam hlavných fáz SEPA umožní lepšie riadenie projektu SEPA a účinnejšie hodnotenie pokroku dosiahnutého v rámci realizácie a prechodu na SEPA a zároveň prispeje k udržaniu potrebného tempa. V časovom poradí sú hlavnými fázami: zabezpečenie nepretržitej platnosti existujúcich mandátov; poplatky MIF v prípade SEPA inkás; revízia nariadenia 2560/2001; stanovenie definitívneho termínu prechodu na SEPA úhrady; zavedenie SEPA inkás; transpozícia smernice o platobných službách; rámec pre elektronickú fakturáciu; stanovenie definitívneho termínu prechodu na SEPA inkasá; rozhodnutie o dodatočných európskych kartových schémach; a implementácia štandardov pre SEPA platobné karty.

ÚVOD

Eurosystem aj naďalej aktívne podporuje vytvorenie Jednotnej oblasti platieb v eurách (Single Euro Payments Area – SEPA), v ktorej budú môcť „jednotlivci a podniky uskutočňovať bezhotovostné platby v rámci celej eurozóny z jedného účtu kdekoľvek v eurozóne pomocou jednotného súboru platobných nástrojov rovnako jednoducho, efektívne a bezpečne, ako je to dnes v prípade domácich platieb“. SEPA je predpokladom vytvorenia integrovanejšieho trhu platobných služieb v Európe, ktorý spoločnosti prinesie významné hospodárske výhody. Je zároveň dôležitým krokom na ceste k zavŕšeniu zavedenia eura ako jednotnej meny v pätnástich, čoskoro šestnástich európskych krajinách (po prijatí eura na Slovensku v januári 2009). Nejde preto len o trhový projekt, ale o projekt úzko prepojený s politickou ambíciou, ktorej cieľom je integrovanejšia, konkurencieschopnejšia a inovatívnejšia Európa. SEPA je významným európskym cieľom, ktorý je svojím zámerom, rozsahom a zložitou porovnateľný s prechodom na euro a zavedením eurových bankoviek a mincí. Projekt návrhu a vytvorenia SEPA koordinuje a riadi Európska platobná rada (European Payments Council – EPC), ktorá je samoregulačným orgánom európskeho bankového sektora v oblasti služieb platobného styku. Eurosystem v rámci svojej úlohy katalyzátora zmien dôkladne monitoruje vývoj projektu SEPA. Eurosystem doteraz zverejnil päť správ o stave realizácie projektu, ktoré hodnotia stav príprav a obsahujú odkazy určené trhu. V novembri 2006 bola okrem toho zverejnená aj správa venovaná schémam platobných kariet.

Od vydania piatej správy v júli 2007 došlo k viacerým zmenám. Hlavnou udalosťou bolo úspešné zavedenie SEPA do prevádzky v januári 2008. Zavedenie SEPA úhrad (SEPA Credit Transfer – SCT) 28. januára 2008 prinieslo bankám a predovšetkým koncovým používateľom platobných služieb prvé výhody SEPA. Boli vypracované a zverejnené národné plány realizácie a prechodu na SEPA. Väčšina automatizovaných klíringových centier (Automated Clearing House – ACH), ktoré spracovávali úhrady v eurách, je už kompatibilná so schémou SCT.

V januári 2008 bol zavedený aj rámec SEPA pre platobné karty. V tejto oblasti je však na dosiahnutie cieľov projektu SEPA potrebné vynaložiť ďalšie úsilie, napríklad na vytvorenie aspoň jednej dodatočnej európskej kartovej schémy.

V minulom roku pokračovali aj prípravy na zavedenie tretieho platobného nástroja, SEPA inkás (SEPA Direct Debit – SDD), ktorých výsledkom bolo prijatie súboru pravidiel pre základné inkaso a ďalšieho súboru pravidiel pre medzipodnikové inkaso vzhľadom na plánované zavedenie 1. novembra 2009. V súvislosti s týmto dôležitým nástrojom SEPA však stále existuje mnoho nejasností, ktoré je potrebné čo najskôr odstrániť.

Pokrok bol dosiahnutý aj v oblasti elektronických a mobilných platieb.

Predmetom diskusií bolo aj riadenie projektu SEPA ako celku a EPC ako jeho hlavného koordinátora.

Napriek prevažne pozitívnemu vývoju od zverejnenia piatej správy Eurosystem v rámci tohto projektu zaznamenáva klesajúcu motiváciu účastníkov trhu a útlm konštruktívneho prístupu, ktorý prevládal vo fáze príprav. Eurosystem preto považuje za užitočné vydať ďalšiu správu o stave realizácie projektu, ktorá sa zameriava na tie oblasti, na ktorých musí trh ďalej pracovať, aby prekonal súčasný pasívny prístup a zabezpečil úspech projektu SEPA. Táto správa je určená nielen bankám a budúcim platobným inštitúciám, ale aj všetkým ostatným zainteresovaným subjektom vrátane podnikov, orgánov verejnej správy, obchodníkov a spotrebiteľov. Ciele SEPA možno v plnej miere dosiahnuť len za predpokladu aktívnej spolupráce všetkých zainteresovaných strán. Okrem pokynov určených trhu týkajúcich sa odstraňovania zostávajúcich problémov táto správa o stave realizácie projektu stanovuje aj jej hlavné fázy. Cieľom je zabezpečiť jednoznačnosť a určitosť úloh, ktoré je potrebné splniť, aby boli zavedenie a prechod na SEPA úspešné. Ak sa majú dosiahnuť ciele SEPA, je potrebné, aby všetky zainteresované strany jednotlivé pokyny a úlohy akceptovali.



Správa je rozdelená na šesť kapitol. Prvá kapitola prináša prehľad stavu nástrojov v oblasti SEPA úhrad a SEPA inkás. Druhá kapitola sa zaoberá SEPA platobnými kartami vrátane štandardizácie a vývoja novej európskej kartovej schémy. Vývoj infraštruktúr zabezpečujúcich spracovanie, klíring a/alebo zúčtovanie platieb SEPA pokrýva tretia kapitola. Štvrtá kapitola opisuje vývoj v súvislosti s hotovosťou. Piata kapitola sa zaoberá otázkami riadenia. V šiestej kapitole sú stanovené hlavné fázy realizácie a prechodu na SEPA.



I SEPA ÚHRADY, SEPA INKASÁ A TERMÍN PRECHODU NA SEPA ÚHRADY A SEPA INKASÁ

I.1 SEPA ÚHRADY: STAV REALIZÁCIE A POKYNY

SEPA úhrady boli úspešne zavedené 28. januára 2008. Schému (verziu 2.3 súboru pravidiel pre schému SEPA úhrad) zaviedlo viac ako 4 000 bánk. Ku koncu augusta bolo so schémou kompatibilných 4 350 bánk a podľa EPC schému SCT zaviedli skoro všetky banky podnikajúce v oblasti platobného styku, ktoré sú tak schopné odosielať a prijímať SEPA úhrady. Možno teda konštatovať, že dosiahnuteľnosť bánk v rámci SEPA bola bezproblémová. Medzi počiatočné problémy patrilo napríklad používanie nesprávnych kódov BIC a nepresné uplatňovanie pravidiel schémy pri uskutočňovaní spätných transakcií SCT, na tieto problémy však účastníci trhu EPC včas upozornili a problémy sa vyriešili.

Ešte pred zavedením SEPA boli vypracované a zverejnené národné implementačné a migračné plány SEPA. Eurosystem pre národné plány stanovil 12 spoločných ustanovení a pravidelne monitoroval ich implementáciu. Teraz, keď SEPA prestala byť konceptom a stala sa realitou, sa Eurosystem rozhodol pokračovať v dôkladnom monitorovaní jej ďalšieho vývoja. Vypracoval tzv. „indikátor SEPA úhrad v eurozóne“, pomocou ktorého bude monitorovať mieru používania SEPA úhrad v eurozóne. Indikátor vychádza z údajov poskytovaných infraštruktúrami (ACH) so sídlom v eurozóne. Nezohľadňuje preto presne všetky transakcie SCT – nezahŕňa napríklad vnútrobankové transakcie a transakcie spracované v rámci bilaterálneho klíringu alebo korešpondenčného bankovníctva – je však hodnotným a jedinečným indikátorom percentuálneho podielu transakcií SCT na celkovom objeme úhrad. Indikátor sa každý mesiac aktualizuje a zverejňuje na internetovej stránke ECB¹. Podľa indikátora (nasledujúci graf) používanie SEPA úhrad od ich zavedenia 28. januára 2008 rovnomerne rastie. V septembri 2008 sa prostredníctvom mechanizmov klíringu a zúčtovania (CSM) v eurozóne spracovalo 7 miliónov SEPA úhrad, čo predstavuje 1,5 % celkového objemu úhrad.

Okrem zostavovania indikátora SEPA úhrad v eurozóne Eurosystem zároveň hodnotí použí-

vanie SEPA úhrad na národnej úrovni. „Národné ukazovatele SEPA úhrad“ poskytujú ucelenejší pohľad na situáciu v jednotlivých krajinách, pokiaľ ide o to, aký podiel trhu majú národné pôvodné produkty, resp. SEPA úhrady. Tieto ukazovatele sa zostavujú každý polrok a vychádzajú z údajov získaných z veľkého počtu zdrojov. Národné ukazovatele sa budú od konca roka 2008 zverejňovať na internetových stránkach národných centrálnych bánk krajín eurozóny.

Miera používania SEPA úhrad závisí od tempa prechodu na úrovni bánk, propagácie nových nástrojov zo strany bánk a prípravy zo strany používateľov, napríklad v rámci aktualizácie ich systémov ERP alebo platobného softvéru. Veľký počet bánk zatiaľ nedokončil prevádzkové prípravy na hromadné spracovanie SEPA úhrad a spracovanie si v súčasnosti ešte stále vyžaduje manuálne zásahy. Komunikačné úsilie mnohých bánk bolo navyše len minimálne, prípadne zamerané len na špecifických klientov. ECB v rokoch 2007 a 2008 uskutočnila podnikový prieskum (ECB Corporate Survey), ktorého respondentmi bolo viac ako 300 veľkých i malých podnikov². V roku 2008 sa povedomie o SEPA výrazne zvýšilo na 80 % (z 53 % v roku 2007), hlavným zdrojom informácií však namiesto bánk bola aj naďalej tlač. Na strane respondentov prieskumu zároveň chýbalo celkové porozumenie vplyvu SEPA. Banky preto musia zintenzívniť svoje komunikačné úsilie, okrem iného aj poskytovaním informácií o číslach účtov vo formáte IBAN a BIC, a zabezpečiť jasnú ponuku produktov pre všetkých klientov. SEPA si potrebujú osvojiť aj veľké podniky, orgány verejnej správy a malé a stredné podniky, pričom v tomto smere zohrávajú úlohu aj predajcovia podnikových systémov plánovania zdrojov alebo platobného softvéru. Eurosystem vyzýva tých predajcov, ktorí v tomto smere zaoštvávajú, aby svoje produkty pripravili na SEPA a ponúkali ich svojim zákazníkom. Na druhej strane je však možné, že klienti chcú s prechodom na SEPA úhrady počkať dovtedy, kým sa

1 <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/timeline/html/index.en.html>.

2 Podnikový prieskum ECB využíva „Európsky podnikateľský konzultačný panel“ Európskej komisie.

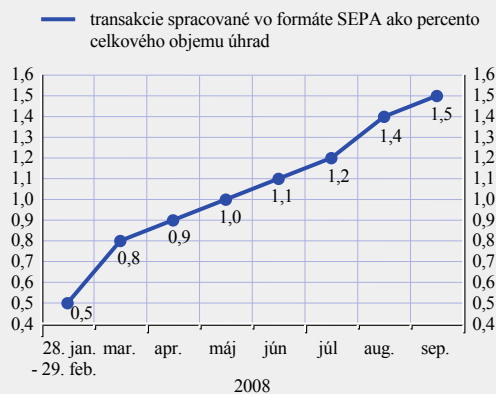
nezavedú aj SEPA inkasá, pričom plánovaný termín je v tomto prípade november 2009. Na splnenie tohto termínu je však v každom prípade potrebné, aby príslušné projekty prebiehali už v súčasnosti.

Prvých osem mesiacov sa SEPA úhrady pravdepodobne používali hlavne na cezhraničné transakcie v eurách, ktoré podľa odhadov bežne predstavujú približne 2 % celkového objemu úhrad v Európe. Pozitívny je však už samotný začiatok prechodu na SEPA. Eurosystem verí, že proces prechodu na SEPA sa urýchli, najmä keď sa zavedú ďalšie vylepšenia (opísané nižšie), keď sa 1. novembra 2009 sprístupnia SEPA inkasá, a keď sa medzi zúčastnenými stranami dosiahne všeobecná zhoda, pokiaľ ide o definitívny termín prechodu z pôvodných úhrad na SEPA úhrady. Eurosystem očakáva, že do konca roka 2010 bude dokončená migrácia podstatnej časti transakcií.

Súbežne so zavedením SEPA úhrad sa EPC v roku 2008 zaoberala viacerými zmenami a vylepšeniami, ktoré iniciovali zástupcovia klientov a banky. Príslušné aktualizácie boli zapracované do verzie 3.2 súboru pravidiel, ktorú EPC schválila v júni 2008 a ktorá má 2. februára 2009 nahradiť súčasnú verziu 2.3³. Okrem niektorých právnych zmien a faktických opráv je cieľom novej verzie zlepšiť kvalitu produktov ponúkaných bankami. Eurosystem tieto vylepšenia SEPA úhrad víta, a to najmä zavedenie kódu „účel (kategória)“, prostredníctvom ktorého môže platca stanoviť účel transakcie (napr. úhrada mzdy), a kódu „referenčná strana“, ktorý uvádza, že platca a/alebo príjemca konajú v mene inej (právnickej) osoby. Obidve tieto zmeny boli zavedené na základe požiadavky zo strany podnikov. Ďalšie zmeny podnietila účasť švajčiarskych finančných inštitúcií v schéme SCT⁴. EPC okrem toho so zúčastnenými subjektmi viedla konzultácie o implementačných pokynoch, ktorých cieľom je zharmonizovať štandardy správ v rámci komunikácie klienta s bankou a umožniť klientom iniciovať SEPA úhrady (a SEPA inkasá) jednotným spôsobom, a zároveň schválila implementačné pokyny týkajúce komunikácie klienta s bankou v rámci

Objem SEPA úhrad

(v percentách)



SEPA úhrad. EPC tiež nedávno začala analyzovať požiadavky týkajúce sa harmonizácie štandardov správ v rámci komunikácie banky s klientom, t. j. správ pre oznámenia o platbe, správy o stave účtu a výpisy z účtu. EPC sa zaoberala aj požiadavkami zo strany podnikov týkajúcimi sa platobných údajov. EPC schválila usmerňujúci dokument, ktorý umožní používateľom zaviesť pripravovaný štandard ISO „Štruktúrovaný referenčný kód veriteľa ako súčasť platobných údajov“, akonáhle bude uznaný ako medzinárodný štandard.

Eurosystem však upozorňuje, že na ceste k zavedeniu SEPA úhrad sú ešte určité prekážky. Pokiaľ ide o jednoduchosť používania, SEPA úhrady zatiaľ nie sú úplne porovnateľné s existujúcimi domácimi úhradami. Zatiaľ sa napríklad nedajú vždy uskutočňovať platby s plánovaným

3 Verzia 3.2 súboru pravidiel pre SEPA úhrady je aktualizáciou verzie 3.0 (schválenej v decembri 2006), ktorá 2. februára 2009 nahradí súčasnú verziu 2.3. Vyvinutá bola aj verzia 3.1, nebola však schválená. Niektoré zo zmien v súbore nadobudnú účinnosť až 1. novembra 2009, čo je termín implementácie smernice o platobných službách.

4 SEPA v súčasnosti pokrýva 31 krajín, t. j. 27 členských štátov EÚ, Nórsko, Island, Lichtenštajnsko a Švajčiarsko, ako aj územia, ktoré sa podľa článku 299 Rímskej zmluvy považujú za súčasť EÚ (Martinik, Guadeloupe, Francúzska Guyana, Réunion, Gibraltar, Azory, Madeira, Kanárske ostrovy, Ceuta a Melilla a Alandské ostrovy). Pre krajiny a územia, ktoré sa chcú stať súčasťou SEPA, vypracovala EPC všeobecné zásady a kritériá.

dátumom realizácie a/alebo periodickej platby, a niektoré systémy internet bankingu vyžadujú otvorenie samostatného okna, prípadne výber krajiny SEPA zo zoznamu všetkých krajín sveta. To poukazuje na skutočnosť, že mnohé banky v eurozóne ponúkajú platby SEPA ako cezhraničné platby v eurách a nie ako bežné „domáce“ platby. Eurosystem vyzýva banky, aby začali konzistentne používať IBAN a BIC namiesto domácich identifikátorov, a všetkých veriteľov, aby tieto identifikátory uvádzali na svojich faktúrach a daňových dokladoch. Eurosystem víta skutočnosť, že sa banky dohodli na sprostredkovaní, resp. poskytovaní služieb konverzie na IBAN a BIC (podnikovým) klientom, ktorí majú záujem aktualizovať svoje databázy s číslami účtov. Na stimulovanie používania SEPA úhrad individuálnymi klientmi, t. j. občanmi a malými a strednými podnikmi, by bolo užitočné, keby od nich banky vyžadovali len IBAN. Banka príkazcu by potom z databáz dostupných na trhu načítala a pridala správny identifikačný kód BIC. Eurosystem by rovnako privítal zrušenie domácich obmedzení používania SEPA úhrad, ako napríklad požiadavky používať pre určité platby poplatky iné ako SHARE. Podobne by mal trh spolu s príslušnými národnými orgánmi čím skôr odstrániť nejasnosti, pokiaľ ide vykazovanie údajov platobnej bilancie prostredníctvom platobných príkazov. Rada guvernérov ECB v tomto ohľade vo februári 2008 vydala jednoznačné usmernenie.

Je potrebné zdôrazniť nasledujúce výhody prechodu na platby SEPA zo strany veľkých klientov, napríklad podnikov a orgánov verejnej správy: po prvé, namiesto samostatných a niekedy prácnych postupov platných v prípade domácich a vnútroeurópskych cezhraničných platieb bude pre všetky európske platby platiť jediný prehľadný postup. Po druhé, túto službu bude poskytovať väčší okruh konkurenčných bánk. A nakoniec, ceny za nástroje SEPA budú zohľadňovať vyššie úspory z rozsahu dosiahnuté v rámci ich spracovania. S cieľom zapojiť do SEPA týchto profesionálnych používateľov musia banky zároveň zabezpečiť spoločné štandardy správ v rámci celej výmeny od klienta ku klientovi, a to v rámci komunikácie klienta

s bankou ako aj komunikácie banky s klientom, t. j. v prípade iniciácie platby i oznámenia o platbe, správy o stave účtu i výpisu z účtu. EPC by mala vypracovať technické schémy XML pre správy. Eurosystem by rád vyzval všetky banky, aby poskytovali štandardy správ ako minimum, čo znamená, že v rámci komunikácie klienta s bankou a banky s klientom sa môžu používať aj vlastné správy banky, ale za predpokladu, že sa používajú aj štandardizované správy.

V súlade so závermi zasadania Rady ECOFIN z 22. januára 2008 vyzýva Eurosystem orgány verejnej správy, aby boli pre ostatné subjekty príkladom a začali platobné nástroje SEPA používať čím skôr, keďže SEPA je významný európsky politický cieľ a tiež dôležitý nástroj realizácie projektov elektronickej verejnej správy. Centrálné banky v rámci svojich platieb čoskoro prejdú na SEPA úhrady a ich používanie budú odporúčať aj orgánom verejnej správy, ktorým môžu zároveň poskytovať služby platobného styku.

V strednodobom horizonte bude na zaručenie trvalého úspechu SEPA úhrad potrebné uskutočniť ďalšie vylepšenia, a to predovšetkým v oblasti elektronickej platieb SEPA, keďže systém by nemal ponúkať len rozšírené a základné produkty, ale mal by zohľadňovať aj oprávnené požiadavky zo strany používateľov. Niektoré z týchto požadovaných vylepšení sú opísané v časti 1.3 Eurosystem zároveň opätovne potvrdzuje svoj názor, že v dlhodobom horizonte sa v sektore platobných služieb musí vypracovať jednoduchší formát čísla účtu ako IBAN.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať bezpečnosti platieb. Eurosystem víta skutočnosť, že EPC vytvorila špeciálnu pracovnú skupinu poverenú bezpečnosťou informácií, ktorá by mala do konca roka 2009 stanoviť vlastné zásady správneho konania. Elektronicke platobné prostriedky zaručujú bankám a ich klientom vysokú efektívnosť, preto je potrebné zachovávať ich dôveryhodnosť, dostupnosť a funkčnosť. Aktivity v oblasti elektronickej kriminality sú dynamické a inovatívne, preto všetci účastníci trhu, príslušné orgány i klienti musia v boji proti nej zaujať jed-

notný postoj. V oblasti bezpečnosti je potrebné odstrániť rozdiely v postupoch a vyhnúť sa prehnanej nákladovej konkurencii, ktorá redukuje náklady na ochranu. Iba tak sa podarí využiť výhody SEPA. Pre transakcie SEPA je nevyhnutné zabezpečiť spoločný štandard vysokej úrovne bezpečnosti, najmä v oblasti internet bankingu, kartových platieb a elektronických platieb. Banky by sa mali zaviazat' dodržiavať príslušné bezpečnostné štandardy a odporúčania a pri prijímaní rozhodnutí o otázkach bezpečnosti zohľadňovať nielen záujmy bánk, ale aj klientov. Vzhľadom na skutočnosť, že štandard bezpečnosti internet bankingu a elektronických platieb závisí od viacerých subjektov (napr. bánk, predajcov softvéru/hardware, koncových používateľov, zákonodarných orgánov, policajných orgánov), je potrebné podporovať koordináciu postupov jednotlivých zainteresovaných strán. Na preskúmanie možností harmonizácie právneho rámca boja proti elektronickej kriminalite je napríklad potrebné zlepšiť spoluprácu so zákonodarným orgánom Spoločenstva.

1.2 SEPA INKASÁ: STAV REALIZÁCIE A POKYNY

EPC dosiahla v minulom roku značný pokrok na ceste k finalizácii dvoch plánovaných schém pre inkasá. V júni 2008 EPC schválila verziu 3.1 súboru pravidiel pre schému základných SEPA inkás a verziu 1.1 súboru pravidiel pre schému medzipodnikových (B2B) SEPA inkás. Tieto dva súbory pravidiel tvoria v súčasnosti základ, z ktorého sa bude vychádzať pri zavedení SEPA inkás naplánovanom na 1. novembra 2009⁵. EPC by mala tento plánovaný dátum zavedenia urýchlene potvrdiť, aby si ním mohli byť všetky zúčastnené strany isté. EPC sa v súčasnosti zaoberá aj možnosťou elektronickeho mandátu, riešenia, ktoré zúčastneným stranám umožní udeliť a spracovať potrebný súhlas na uskutočnenie inkasa elektronicou formou, bez papierovej evidencie. Na dosiahnutie vyššej úrovne bezpečnosti toto riešenie využíva overovacie služby banky dlžníka. EPC vydala dokument s opisom služieb elektronickeho mandátu, ktorý zúčastnené strany konzultovali v júni – júli 2008, a v súčasnosti pracuje na opise „elektronickeho prevádzkového modelu“ (ktorý by

zároveň mohol slúžiť ako technický základ pre elektronicke platby SEPA, viac informácií v časti 1.3, ktorý bol zúčastneným stranám predložený na konzultáciu v októbri – novembri 2008. Tretím aspektom služieb elektronickeho mandátu bude „bezpečnostný koncept“. Finálnu verziu riešenia elektronickeho mandátu by mala EPC schváliť v decembri 2008 ako súčasť súboru pravidiel pre schému základných SEPA inkás.

Pre realizáciu SEPA inkás má kľúčový význam harmonizácia európskeho právneho rámca. Smernica o platobných službách⁶ (PSD) bola formálne prijatá v novembri 2007. Obsahuje viacero dôležitých ustanovení, ktoré v rámci celej EÚ predstavujú pevný právny základ pre spracovanie platobných nástrojov ako napríklad inkás. Ďalším cieľom je zvýšiť na trhu platobných služieb konkurenciu, a to zavedením konceptu platobných inštitúcií, ktoré môžu určité služby platobného styku poskytovať na základe menej striktného rámca dohľadu. Pokiaľ ide o transpozíciu smernice PSD do vnútroštátnych právnych predpisov, členské štáty EÚ sú podľa Európskej komisie pripravené dodržať termín 1. novembra 2009. PSD uľahčí implementáciu SEPA z prevádzkového hľadiska, a to najmä v prípade SEPA inkás. Vzhľadom na význam PSD pre implementáciu SEPA Eurosystem vyzýva členské štáty, aby smernicu prevzali do vnútroštátnych právnych predpisov včas a koherentne. Proces transpozície je navyše z právneho hľadiska vynikajúcou príležitosťou na zabezpečenie nepretržitej platnosti existujúcich mandátov pre inkasá, aby sa mohli použiť aj v rámci SEPA inkás, čím sa zabráni nákladnému a časovo náročnému procesu ich obnovovania.

5 Verzia 3.1 súboru pravidiel pre schému základných SEPA inkás je aktualizáciou verzie 2.3 (schválenej v júni 2007). Vyvinutá bola aj verzia 3,0, nebola však schválená. Zmeny zahŕňajú právne úpravy, faktické opravy a zmeny vyplývajúce z prijatia súboru pravidiel pre medzipodnikové inkasá. Cieľom novej verzie je tiež zlepšiť kvalitu poskytovaných služieb, najmä prostredníctvom zavedenia nových kódov „účel (kategória)“ a „referenčná strana“, ktoré boli zmenené aj v súbore pravidiel pre SEPA úhrady, ale aj nových detailných postupov spracovania výnimiek a zmeny platnosti mandátov z 18 na 36 mesiacov.

6 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorá mení a dopĺňa smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES, a ktorá ruší smernicu 97/5/ES.

Zabezpečenie nepretržitej platnosti existujúcich mandátov je významným faktorom úspešného a rýchleho prechodu na SEPA inkasá. Eurosystem víta skutočnosť, že Európska komisia vytvorila špeciálnu pracovnú skupinu, ktorej cieľom je zabezpečiť harmonizovanú transpozíciu.

Ďalším legislatívnym procesom v rámci Spoločenstva, ktorý má zásadný význam pre SEPA inkasá, je revízia nariadenia 2560/2001 o cezhraničných platbách v eurách⁷. Je všeobecne známe, že prijatie nariadenia bolo impulzom, ktorý bankový sektor v roku 2002 podnikol začať s vývojom SEPA. Európska komisia teraz prijala návrh na prispôsobenie tohto nariadenia súčasným podmienkam platobného sektora, t. j. rozšíriť ho o inkasá⁸. To znamená, že ceny za používanie SEPA inkas nebudú môcť byť vyššie ako v prípade domácich inkas. Súčasťou revízie je aj zvýšenie hranice pre výnimku z vykazovania platobnej bilancie z 12 500 EUR na 50 000 EUR, a to najneskôr do 1. januára 2010, a tiež ustanovenie o ukončení platnosti (sunset clause) pre vykazovanie platobnej bilancie najneskôr do 1. januára 2012, čo znamená, že v tento deň by sa malo zrušiť vykazovanie údajov na základe platobných príkazov. Zrevidované nariadenie by implementáciu SEPA ešte viac uľahčilo.

Rok pred zavedením SEPA inkas ešte stále zostáva nevyjasnených mnoho otázok, ktoré sú prekážkou ich včasného zavedenia a úspešného používania. Najdôležitejšou z nich je prebiehajúca diskusia o viacstranných výmenných poplatkoch (MIF). V snahe podporiť zavedenie v plánovanom termíne ECB v úzkej spolupráci s Európskou komisiou navrhla riešenie⁹. V dočasnom období, ktoré sa začne 1. novembra 2009, by boli štandardné poplatky MIF za SEPA inkasá na národnej úrovni rovnaké ako poplatky MIF za domáce inkasá, a to za predpokladu, že sú domáce poplatky MIF v daný deň v platnosti a že ich dovoľujú vnútroštátne právne predpisy (pre oblasť hospodárskej súťaže). V krátkodobom horizonte by tak obchodné modely bánk zostali bezo zmeny a zabezpečili by sa rovnaké podmienky pre SEPA inkasá na národnej úrovni a pôvodné schémy pre inkasá, čím by

sa uľahčil prechod na SEPA inkasá na národnej úrovni. Pri rozhodovaní o tom, či sa transakcia považuje za domácu alebo cezhraničnú, sú v rámci tohto prístupu rozhodujúce platobné účty (napr. na základe kódov krajín v jednotlivých číslach IBAN alebo BIC). V prípade „cezhraničných“ SEPA inkas by Európska komisia systém štandardných poplatkov MIF akceptovala iba za predpokladu, že by bol systém riadne odôvodnený a mal iba dočasné trvanie, t. j. bol by v platnosti iba obmedzenú dobu. Na základe týchto usmernení poskytnutých ECB a Európskou komisiou predniesla ECB ďalší návrh týkajúci sa poplatkov MIF v rámci cezhraničných SEPA inkas na dočasné obdobie. Základné prvky tohoto návrhu sú nasledujúce: 1) výška dočasného štandardného poplatku MIF za cezhraničné SEPA inkasá sa stanovuje na 8,8 centa¹⁰, pričom táto hodnota sa má zároveň považovať za maximum („strop“); 2) medzi Európskou komisiou a EPC sa má bezodkladne začať diskusia o dlhodobom finančnom modeli pre SEPA inkasá, pričom do konca prvého štvrťroka 2009 by ako výsledok tejto diskusie mala byť uzavretá konkrétna dohoda; a 3) dočasné poplatky MIF za cezhraničné SEPA inkasá sa budú účtovať po určité stanovené obdobie, počas ktorého budú mať banky dostatok času prejsť na dlhodobý finančný model pre SEPA inkasá.

Jednou z možných prekážok následného používania SEPA inkas je nespokojnosť koncových používateľov na hlavných trhoch inkasných služieb so súčasnou úrovňou služieb a bezpečnosťou SEPA inkas. Pokiaľ ide o bezpečnosť, EPC nedávno zaradila zásady bezpečnosti do súboru pravidiel pre SEPA inkasá, čím sa stali povinnými pre všetkých účastníkov schémy. Eurosystem očakáva, že každá banka zavedie príkladné postupy riadenia rizika s cieľom prispieť k bezpečnosti a atraktivnosti schémy

7 Nariadenie (ES) č. 2560/2001 Európskeho parlamentu a Rady z 19. decembra 2001 o cezhraničných platbách v eurách.

8 Viac informácií na stránke http://ec.europa.eu/internal_market/payments/crossborder/index_en.htm.

9 Viac informácií je v tlačovej správe ECB zo 4. septembra 2008 na stránke http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2008/html/pr080904_1.en.html.

10 Medián vypočítaný na základe súčasných národných viacstranných medzibankových poplatkov.

SEPA inkás ako celku. Pokiaľ ide o úroveň služieb, banky by mali ponúkať personalizované riešenia, a pre klientov alebo komunity zvyknuté na určitú úroveň domácich služieb, ktorá (zatiaľ) nie je zakomponovaná do systému SEPA inkás, by mali bankové komunity vytvoriť transparentné doplnkové voliteľné služby. EPC, národné bankové asociácie a jednotlivé banky by okrem toho mali viac zviditeľňovať výhody SEPA inkás, počínajúc zintenzívnením komunikácie s perspektívnymi používateľmi, ktorí z nich môžu vyťažiť najviac, napríklad s veľkými podnikmi a malými a strednými podnikmi, ktorí majú klientov vo viacerých krajinách.

EPC, národné výbory zodpovedné za migráciu, orgány verejnej správy a vnútroštátne zákonodarné orgány by sa mali spoločne zamerať na odstránenie existujúcich nejasností a prekonanie prekážok zavedenia a používania SEPA inkás, napríklad stanovením jednoznačného termínu zavedenia SEPA inkás, zabezpečením nepretržitej platnosti existujúcich mandátov, uzatvorením diskusie o poplatkoch MIF, zohľadňovaním požiadaviek klientov a zvyšovaním komunikačného úsilia. Okrem toho by podľa všetkého bolo vhodné, aby EPC zabezpečila plán a prostriedky na testovanie spracovania SEPA inkás. EPC by zároveň vzhľadom na plánované zavedenie SEPA inkás 1. novembra 2009 mala čím skôr spustiť proces zabezpečenia súladu a monitorovať dostupnosť SEPA inkás, aby sa mohlo bezodkladne začať so zavádzaním SEPA.

1.3 SEPA ÚHRADY A INKASÁ AKO ZÁKLAD NOVÝCH PLATOBNÝCH SLUŽIEB

Platobné nástroje SEPA zaručujú, že platby v eurách medzi akýmikoľvek dvomi platobnými účtami v rámci SEPA budú spracované plynulo a bez manuálnych zásahov. Tento spôsob sa bežne označuje ako priame spracovanie (straight-through-processing – STP). Veľké podniky, orgány verejnej správy, malé a stredné podniky a spotrebiteľia budú môcť skutočné výhody nového systému využívať až vtedy, keď sa pre všetky platby v eurách bude používať „úplne priame spracovanie“, t. j. keď sa budú platby plynulo spracovávať od klienta ku klientovi

bez potreby manuálneho zásahu. Na to však platobné nástroje SEPA musia ktorémukoľvek klientovi umožňovať iniciovať platbu elektronickou cestou a po zúčtovaní platby prijať elektronické potvrdenie. Ako sa spomína v časti 1.1, Eurosystem vyzýva banky, aby ako minimum ponúkali štandardizované správy v rámci komunikácie klienta s bankou a banky s klientom. Okrem toho je potrebné venovať pozornosť štandardizácii technickej výmeny správ medzi bankami a klientmi, t. j. úrovne výmeny správ, čo by napríklad umožnilo používateľom pôsobiacim vo viacerých krajinách používať vo viacerých bankách rovnaké technické systémy.

Eurosystem podporuje vývin nových medzibankových obchodných pravidiel a štandardov, ktorých základom sú SEPA úhrady a/alebo inkasá. V nadväznosti na „európsku iniciatívu v oblasti elektronickej fakturácie“ sa Európska komisia v októbri 2007 rozhodla vytvoriť expertnú skupinu, ktorej cieľom je vyvinúť európsky rámec pre elektronickej fakturáciu. Účelom rámca je vytvoriť spoločnú koncepčnú štruktúru, ktorá umožní, aby sa služby elektronickej fakturácie v rámci Európy poskytovali otvoreným a interoperabilným spôsobom. Súčasnú službu elektronickej fakturácie by pritom nemali zaniknúť – rámec by mal definovať požiadavky, na základe ktorých sa tieto riešenia stanú plne kompatibilnými so SEPA. Do konca roka 2008 bude vydaná dočasná správa. Finálna správa, ktorá bude vydaná do konca roka 2009, sa bude okrem iného zaoberať právnymi požiadavkami, obchodnými požiadavkami, sieťovými modelmi a štandardmi. Na základe rámca by poskytovatelia služieb mali byť schopní ponúkať svojim klientom služby elektronickej fakturácie v rámci SEPA. Expertná skupina stanovila tri paralelné pracovné oblasti: 1) právne a regulačné požiadavky, 2) obchodné požiadavky a 3) sieťové riešenia v súlade so štandardmi. Vo viacerých európskych krajinách sa už služby elektronickej fakturácie používajú. Toto riešenie šetrí značné náklady a zdroje, keďže z platobného procesu takmer úplne odstraňuje papierovú evidenciu a manuálne zásahy. Rozsiahle potenciálne úspory je možné dosiahnuť aj prostredníctvom elektronickej verejnej správy vrátane verejného obsta-

rávania. Elektronická fakturácia je podstatným prvkom akejkoľvek iniciatívy v oblasti elektronickej verejnej správy a podľa možnosti by sa mohla zavádzať spolu so SEPA. Práca expertnej skupiny má teda v rámci projektu SEPA veľký význam a mala by plným tempom pokračovať, aby v jednotlivých krajinách nezačalo dochádzať k výskytu fragmentovaných domácich riešení.

V decembri 2007 sa EPC rozhodla vyvinúť rámec, ktorý klientom umožňuje iniciovať platby SEPA v internetových obchodoch. Technická stránka rámca elektronických platieb sa pripravuje súbežne s elektronickým prevádzkovým modelom pre riešenie elektronického mandátu v rámci SEPA inkás. V súvislosti s rámcom sa v druhom polroku 2007 uskutočnila národná konzultácia. Cieľom je, aby sa rámec dal použiť v kombinácii s akýmkoľvek platobným nástrojom SEPA. Prvým krokom je však elektronická (online) iniciácia SEPA úhrad. Na elektronickú iniciáciu platieb budú klienti používať svoje vlastné systémy internet banking. Eurosystem EPC vyzýva, aby rámec elektronických platieb dokončila do konca roka 2009.

Pokiaľ ide o mobilné platby, EPC sa rozhodla aktívne zapojiť sektor mobilných služieb. V júni 2008 EPC podpísala dohodu o spolupráci s GSMA, asociáciou mobilných operátorov GSM. Účelom je vytvoriť rámec pre spoluprácu medzi bankami a mobilnými operátormi s cieľom vyvinúť služby, ktoré by spotrebiteľom umožňovali iniciovať platby SEPA prostredníctvom mobilného telefónu. Prvý projekt v tejto oblasti sa zaoberá možnosťou používania SIM karty v mobilnom telefóne a technológie NFC (Near Field Communication) na uskutočňovanie platieb pomocou mobilného telefónu. Podobné pilotné projekty prebiehajú aj v domácich komunitách jednotlivých krajín, avšak vzhľadom na dohodu o spolupráci je cieľom zabezpečiť, aby sa príslušné systémy dali používať v rámci celej oblasti SEPA. Tieto služby by oblasť SEPA mohli dokonca rozšíriť, keďže klientom ponúkajú nové, efektívne spôsoby uskutočňovania platieb SEPA. Eurosystem preto túto iniciatívu podporuje a víta akýkoľvek pokrok dosiahnutý v tejto oblasti.

Asociácia EBA (Euro Banking Association) navrhla službu prioritných platieb, čím ukázala, že inovácie v oblasti európskych platieb možno iniciovať aj mimo EPC. Eurosystem víta skutočnosť, že EBA stanovila pravidlá a štandardy, ktoré sú nezávislé od spracovateľa (t. j. prioritné platby možno spracovať a zúčtovať prostredníctvom systémov EURO1 a TARGET2). EBA požiadala EPC, aby zvažila možnosť začleniť službu do schémy SEPA a preniesť ju do systému EPC pre riadenie schém, ktorý je prirodzeným systémom riadenia všetkých schém SEPA.

1.4 DEFINITÍVNY TERMÍN PRECHODU NA SEPA ÚHRADY A INKASÁ

Počas fázy migrácie sa v jednotlivých krajinách súbežne používajú domáce platobné schémy a schémy SEPA. V tejto počítačovej fáze bude preto nevyhnutné duálne používanie schém SEPA popri pôvodných schémach úhrad a inkás. Takýto duálny systém by však bol z dlhodobého hľadiska nákladný pre bankový sektor i pre samotných klientov, čo bolo zdokumentované už v piatej správe Eurosystemu o stave realizácie systému SEPA, a tiež v štúdiu ECB o ekonomickom vplyve jednotnej oblasti platieb v eurách¹¹ a v štúdiu Capgemini s názvom „SEPA: potential benefits at stake“ vypracovanej na pokyn Európskej komisie¹². Tento názor zdieľa aj čoraz väčší počet veľkých podnikov i malých a stredných podnikov, ktoré stále viac požadujú zrušenie pôvodných nástrojov, pretože prevádzkovanie pôvodných nástrojov i nástrojov SEPA bude pre nich veľmi nákladné.

Ďalej, ak sa národné schémy úhrad a inkás budú používať súbežne so SEPA úhradami a inkasami dlhší čas, hrozí riziko, že sa SEPA úhrady a inkasá budú používať len na cezhraničné transakcie a národné schémy úhrad a inkás sa budú aj naďalej používať na domáce transakcie, čiže tzv. scenár „mini SEPA“. Takéto oddelené

11 The economic impact of the Single Euro Payments Area“, Heiko Schmiedel, ECB Occasional Paper č. 71 (august 2007) <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecboep71.pdf>.

12 Štúdia (v angličtine) je k dispozícii na stránke http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-capgemini_study-final_report_en.pdf.

používanie by znamenalo, že by v rámci SEPA úhrad a inkás bolo veľmi zložitú dosiahnuť dostatočný počet transakcií na to, aby sa vrátili investované prostriedky a aby sa dali využívať výhody úspor z rozsahu, ktoré by SEPA mohla priniesť. Pretrvávala by fragmentácia a neprejavili by sa konkurenčné výhody pre používateľov vyplývajúce z jednotného trhu platobných služieb.

S cieľom vyhnúť sa zdĺhavému a nákladnému procesu migrácie na SEPA úhrady a inkasá a zabrániť scenáru „mini SEPA“, keď by nebolo možné plne využívať všetky výhody SEPA, je nevyhnutné, aby najdôležitejšie subjekty, t. j. podniky a orgány verejnej správy v eurozóne prešli na SEPA úhrady a inkasá čo najskôr. Na strane bánk je prvým krokom na ceste k získaniu týchto klientov pre prechod na SEPA predovšetkým zabezpečenie atraktívnej ponuky produktov a zrozumiteľná komunikácia. Ďalším krokom je eliminácia nesprávneho názoru niektorých účastníkov trhu, že prechod na SEPA možno neobmedzene odkladať. Všetkým účastníkom trhu je potrebné vysvetliť, že národné schémy pre úhrady a inkasá sa v eurozóne postupne zrušia. Jednoznačnosť tejto skutočnosti pomôže potvrdiť stanovenie realistického, ale ambiciózneho definitívneho termínu prechodu na jednotlivé nové služby. Eurosystem sa bude aj naďalej snažiť o to, aby si všetky zainteresované subjekty uvedomili, že stanovenie definitívneho termínu je potrebným krokom. Na implementáciu konečného termínu by bolo možné uskutočniť viacero podľa možnosti na seba nadväzujúcich krokov: zabezpečiť, aby bolo používanie čísel účtov vo formáte IBAN povinné pre všetky platby, aby bolo pre všetky platby v eurách povinné používanie štandardov správ SEPA, aby sa postupne zrušil klíring úhrad a inkás prostredníctvom domácich uzatvorených štandardov, prípadne aby sa bankové komunity rozhodli previesť svoje domáce platobné schémy na SEPA. Ďalšou možnosťou je, že keďže banky zaviedli platobné nástroje kolektívne, mohli by sa rovnakým spôsobom postupne zrušiť a nahradiť podobnými nástrojmi, ktoré by zabezpečili dostupnosť SEPA všetkým používateľom v eurozóne, čím by sa odstránili

súčasnú prekážku celoeurópskej konkurencie na európskom trhu služieb retailového platobného styku. Zároveň existujú rôzne spôsoby implementácie zvolených opatrení: samoregulácia bankového sektora, vnútroštátne právne predpisy, právne predpisy Spoločenstva alebo nariadenie ECB. Pri hľadaní možností a načasovania stanovenia definitívneho termínu, ako aj stanovovaní samotného termínu sa bude Eurosystem snažiť zapojiť všetky zainteresované strany.



2 SEPA PRE PLATOBNÉ KARTY A VÝVOJ NOVÝCH EURÓPSKÝCH KARTOVÝCH SCHÉM

2.1 SEPA PRE PLATOBNÉ KARTY: STAV REALIZÁCIE A POKYNY

SEPA pre platobné karty bola zavedená 1. januára 2008, keď banky začali distribuovať, vydávať a prijímať či inak spracovávať platobné karty kompatibilné s rámcom SEPA pre platobné karty. Prechod na štandard EMV, ktorý je dôležitou súčasťou systému SEPA pre platobné karty, napreduje dobrým tempom. Viacero kartových schém okrem toho prispôbilo svoje pravidlá požiadavkám SEPA. Ešte stále však nie je isté, či sa všetkým kartovým schémam podarilo účinne oddeliť spracovateľskú činnosť od funkcií riadenia schémy. Zavedenie systému SEPA pre platobné karty bolo celkovo menej viditeľné ako zavedenie SEPA úhrad. Príčinou je najmä skutočnosť, že sa EPC v roku 2005 rozhodla namiesto schémy SEPA pre platobné karty vyvinúť rámec SEPA pre platobné karty (SCF). Vo svojej štvrtej správe o stave realizácie systému SEPA Eurosystem uvádza, že rámec SCF považuje za všeobecný a mnohonásobne interpretovateľný dokument.

EPC medzitým ako výsledok diskusií s Európskou komisiou zverejnila „Otázky a odpovede objasňujúce základné aspekty rámca SEPA pre platobné karty“ (v júni 2008). Tento dokument okrem iného pomohol vysvetliť, že po zavedení systému SEPA pre platobné karty by všetky kartové schémy mali zrevidovať svoje pravidlá a podľa potreby ich upraviť, aby v jednotlivých krajinách nedochádzalo k obmedzeniam akceptácie, spracovania a vydávania kariet. Na druhej strane však vydávanie, spracovanie a akceptácia kariet bez obmedzenia v rámci celej Európy nie je povinnosťou, pretože predpokladom takéhoto stavu sú obchodné rozhodnutia zo strany bánk, obchodníkov a držiteľov kariet. Ďalšie zásadné objasnenie sa týka práva obchodníkov neakceptovať určité typy kariet, prípadne účtovať za určité kartové transakcie príplatky¹. Eurosystem ho považuje za dôležitú protiváhu určitých kartových schém a typov kariet (napr. komerčných kariet), ktoré pre svoje poplatky MIF alebo iné dôvody znamenajú pre obchodníkov vysoké finančné bremeno. Rozhodnutie o použití karty na konkrétny nákup

a podmienky akceptácie by mali prijať zákazník a predajca spoločne. Eurosystem jednoznačne vyhlasuje, že nepodporuje účtovanie poplatkov za všetky kartové transakcie, keďže karty sú často pre spoločnosť výhodnejšie ako iné platobné prostriedky, napríklad hotovosť alebo šeky. Cenové rozdiely medzi jednotlivými kartami by však mali byť transparentné a adekvátne, aby bol používateľ pri výbere platobného nástroja informovaný o relatívnej cene rôznych platobných nástrojov. Eurosystem je presvedčený, že tieto a ďalšie objasnenia odstránili určité nedorozumenia na trhu, ktoré mali potenciálne za následok odklon od cieľa SEPA dosiahnuť účinnejšiu konkurenciu a vyššiu efektívnosť.

Ak je to potrebné, EPC by mala poskytnúť vysvetlenia aj v ďalších oblastiach, napr. pokiaľ ide o požiadavku v rámci kartových schém oddeliť funkcie riadenia schém od spracovania. EPC by okrem toho mala bezodkladne zaviesť mechanizmy na monitorovanie implementácie rámca SCF bankami a kartovými schémami.

Eurosystem v snahe pomôcť európskemu bankovému sektoru pri vytváraní systému SEPA pre platobné karty zvažuje vytvorenie kritérií kompatibility so systémom SEPA pre kartové schémy a príslušných referenčných podmienok. Eurosystem podobne ako v prípade SEPA úhrad monitoruje aj používanie systému SEPA pre platobné karty. Z kartových schém, bánk (prostredníctvom EPC), spracovateľov

1 Tento postup je v súlade so smericou o platobných službách, ktorá umožňuje účtovanie príplatkov v článku 52 ods. 3: „Poskytovateľ platobných služieb nesmie príjemcovi brániť, aby od platiteľa žiadal poplatok alebo mu ponúkol zľavu za používanie daného platobného nástroja. Členské štáty však môžu vzhľadom na potrebu podporovať hospodársku súťaž a presadzovať využívanie efektívnych platobných nástrojov zakázať alebo obmedziť právo žiadať poplatky“. Odôvodnenie (42) poskytuje vysvetlenie: „S cieľom podporiť transparentnosť a hospodársku súťaž by poskytovateľ platobných služieb nemal príjemcovi brániť, aby žiadal od platiteľa poplatok za použitie osobitného platobného nástroja. Aj keď príjemca by mal mať možnosť účtovať poplatky za použitie určitého platobného nástroja, členské štáty môžu rozhodnúť, či takúto možnosť zakázať alebo ju obmedziť, ak by to bolo podľa ich názoru odôvodnené z hľadiska tvorby cien, ktorá má zneužívajúci charakter, alebo ktorá môže mať negatívny vplyv na používanie určitého platobného nástroja vzhľadom na potrebu podporovať hospodársku súťaž a používanie účinných platobných nástrojov“.

kariet a pravdepodobne aj z prijímajúcich bánk sa budú zbierať údaje na zostavovanie „indikátora platobných kariet SEPA“. Ako bolo oznámené v piatej správe o stave realizácie systému SEPA, Eurosystem sa zaoberal konceptom monitorovacieho rámca pre poplatky za kartové transakcie, a to v reakcii na signály, že systém SEPA pre platobné karty bude mať v niektorých krajinách za následok zvýšenie poplatkov účtovaných spotrebiteľom a obchodníkom. Rámec sa síce nepodarilo vytvoriť, ale Eurosystem bude aj naďalej pozorne sledovať situáciu na trhu.

2.2 ŠTANDARDIZÁCIA KARIET

V oblasti šandardizácie kariet sa EPC v spolupráci s mnohými zainteresovanými stranami blíži k dokončeniu uceleného rámca požiadaviek pre kartové platby (EPC SEPA Cards Standardisation Volume document) v stanovenom termíne do konca roka 2008. Tento rámec pokrýva všetky smery komunikácie v rámci kartových platieb, t. j. medzi kartou a terminálom, medzi terminálom a príjemcom, medzi príjemcom a vydavateľom, a tiež v oblasti certifikácie a schvaľovania typov. EPC zatiaľ úspešne ovplyvňuje a zosúladzuje činnosť existujúcich európskych iniciatív v oblasti šandardizácie.

Čiastočne aj pre zložitosť aktuálnych tém však tento rámec v jeho súčasnej podobe zatiaľ ani zďaleka nezodpovedá súboru šandardov, ktoré by trh mohol okamžite implementovať, pretože neobsahuje funkčné a technické špecifikácie, ako sa pôvodne predpokladalo. Je preto pravdepodobnejšie, že samotné šandardy nestanoví EPC, ale budú výsledkom spomínaných šandardizačných iniciatív a EPC ich následne schváli ako šandardy pre SEPA platobné karty. Na ukončenie tejto etapy by sa mal stanoviť nový termín, a to najneskôr koniec roka 2009, keďže práca šandardizačných iniciatív napreduje dobrým tempom. EPC musí v každom prípade zaručiť aj svoj príspevok v tejto oblasti, a to v podobe komunikácie a propagácie implementácie šandardov pre SEPA platobné karty.

Pokiaľ ide o obsah šandardov, v kontexte šandardu ISO 20022 sa v roku 2008 začali práce na

vývoji šandardov správ pre autorizáciu, klíring a zúčtovanie kartových platieb. Súbežne s touto iniciatívou skupina Berlin Group, ktorú tvoria rôzni účastníci trhu platobných kariet, pracuje na vytvorení súboru pravidiel klíringu kartových transakcií, tiež na základe šandardu ISO 20022. EPC zatiaľ podľa všetkého neuznala, že šandard ISO 20022 má potenciál stať sa priemyselným šandardom pre správy v oblasti kartových platieb. Ako otvorený šandard by európskemu bankovému sektoru poskytoval nezávislosť od poskytovateľov uzatvorených šandardov a riešení. EPC by preto mala zohľadniť najnovší vývoj v súvislosti so šandardom ISO 20022 a výsledky začleniť do svojho programu šandardizácie.

Niektoré šandardy zvolené EPC nevyhovujú v plnej miere požiadavkám európskych zainteresovaných strán. Eurosystem odporúča, aby EPC zabezpečila aktívnejšiu a štruktúrovanejšiu účasť zainteresovaných strán (napr. výrobcov terminálov, spracovateľov, ale aj obchodníkov a držiteľov kariet) v programe šandardizácie platobných kariet SEPA. Akceptácia globálnych šandardizačných snáh pod vedením medzinárodných kartových schém bez náležitého zastúpenia európskych schém má navyše pre európske zainteresované strany za následok neoptimálne výsledky. Je potrebné zohľadniť všetky vplyvy šandardizácie, pretože popri priamych pozitívnych vplyvoch môže mať aj negatívne vedľajšie účinky. Príkladom sú investície medzinárodných kartových schém do opatrení v oblasti bezpečnosti dát a terminálov, ktoré sa zameriavajú na spracovanie údajov získaných z magnetického prúžku na kartách. Táto technológia sa však už v prípade kariet vydaných v rámci systému SEPA pre platobné karty nebude používať, pretože tieto karty používajú na overenie karty a jej držiteľa čip EMV v kombinácii s kódom PIN. V tomto prípade budú musieť európske zainteresované strany (systémy, spracovatelia, banky a obchodníci) okrem investície do prechodu na karty a terminály EMV investovať aj do terminálov, ktoré zabezpečujú bezpečné spracovanie kariet nekompatibilných s formátom EMV, pretože ostatné komunity mimo Európy do bezpečnej-

šej technológie EMV neinvestujú. Eurosystem odporúča, aby európsky platobný sektor podľa možnosti používal nevlastnícke štandardy (napríklad ISO) a aby sa aktívne podieľal na vytváraní chýbajúcich štandardov.

Pokiaľ ide o certifikáciu v oblasti hodnotenia bezpečnosti kariet a terminálov, Eurosystem poznamenáva, že sa v súčasnosti v Európe používajú rôzne certifikačné rámce. Do certifikačného rámca patria bezpečnostné požiadavky na karty a terminály určené kartovými schémami, hodnotenie nových kariet a terminálov testovacími laboratóriami, certifikácia výsledkov testov certifikačným orgánom a nakoniec schválenie typu nových kariet a terminálov kartovými schémami. Na zabezpečenie harmonizovaného rámca je potrebné splniť tri podmienky: po prvé, je potrebné zaistiť dôveryhodnosť rámca; po druhé, je potrebná primeraná úroveň bezpečnosti kariet a terminálov používaných v rámci SEPA; a nakoniec, výrobcovia kariet a terminálov by mali mať možnosť obdržať od jedného z certifikačných orgánov certifikáty pre celú oblasť SEPA (v rámci konceptu „one-stop shopping“). Eurosystem zdôrazňuje nevyhnutnosť dôveryhodného celoeurópskeho certifikačného rámca a bude sa aj naďalej zaoberať novými možnosťami, napr. možnosťou vzájomného uznávania certifikačných orgánov. EPC by mala uznať tie certifikačné orgány, ktoré spĺňajú požiadavky rámca SCF.

Eurosystem odporúča, aby sa európsky sektor platobných služieb aktívne zúčastňoval príslušných globálnych štandardizačných iniciatív, aby si zabezpečil primeraný vplyv na tvorbu štandardov. Ešte viac by v tejto oblasti mohla urobiť EPC, a to stanovením spoločného postoja európskych bánk k týmto štandardizačným iniciatívam. V tomto smere by mohla využiť svoje spojenie s príslušným výborom ISO, ako aj svoje kreslá v poradných výboroch EMVCo a PCI SSC. A nakoniec, Eurosystem vyzýva EPC alebo zástupcu európskych kartových schém, aby si zabezpečili členstvo v orgánoch EMVCo a PCI SSC, a to dovtedy, kým sa budú tieto uzavreté štandardy používať v európskom platobnom sektore.

2.3 KOMPATIBILITA TROJSTRANNÝCH KARTOVÝCH SCHÉM SO SEPA

Vo svojej piatej správe o stave realizácie systému SEPA (z júla 2007) Eurosystem uvádza, že sa bude ďalej zaoberať otázkou kompatibility trojstranných kartových schém so SEPA. Táto časť správy uvádza výsledky práce v tejto oblasti. Eurosystem v prvom rade zastáva názor, že kompatibilita so SEPA sa má týkať všetkých účastníkov trhu platobných kariet, a to v súlade s požiadavkami a termínmi stanovenými v rámci SEPA pre platobné karty (SCF) a „Postojom Eurosystemu k systému SEPA pre platobné karty“ (november 2006). Z pohľadu držiteľa karty sú rozdiely medzi trojstrannými a štvorstrannými kartovými schémami sotva badateľné. Trojstranné kartové schémy sťažujú podobný druh služieb. Všeobecným cieľom trojstranných kartových schém by preto malo byť zabezpečenie čo najvyššej možnej miery kompatibility so SEPA.

Podľa názoru Eurosystemu by sa však na „čisto trojstranné“ kartové schémy, t. j. schémy, ktoré sa v rámci svojej pôsobnosti zaoberajú vydávaním i spracovaním, nemali vzťahovať požiadavky rámca SCF, pokiaľ ide o otvorený prístup k schéme, oddelenie schémy od spracovania a cezhraničné vydávanie a spracovanie, pretože takéto požiadavky nie sú v súlade s ich špecifickým obchodným modelom a organizačnou štruktúrou. Ďalšie požiadavky SCF, napríklad v súvislosti s technickými štandardmi pre karty a terminály, by však mali platiť.

Trojstranné kartové schémy s licencovanými subjektmi si vyžadujú osobitný prístup, a to vzhľadom na ich špecifický obchodný model a v súčasnosti pomerne malý podiel na trhu. V nadväznosti na diskusie s účastníkmi trhu bolo odsúhlasené, že by sa aspoň dočasne mohli zväziť čiastočné výnimky z povinnosti zabezpečiť kompatibilitu so SEPA. Výnimky sa týkajú otvoreného prístupu k schéme, oddelenia schémy od spracovania a licencií platných v celej oblasti SEPA. Požiadavky rámca SCF, pokiaľ ide o otvorený prístup k schéme a odde-

lenie schémy od spracovania v prípade autorizácie, klíringu a zúčtovania, sú zamerané na odstraňovanie prekážok konkurencie v poskytovaní služieb v sieťových odvetviach s kľúčovou funkciou (t. j. poskytovanie konkurenčných kartových služieb v rámci neutrálnej spracovateľskej infraštruktúry). Tieto požiadavky rámca SCF sú však už menej uplatniteľné na trojstranné kartové schémy s licencovanými subjektmi, za predpokladu, že všetky zmluvné vzťahy licencovaných subjektov sa naozaj striktnie vzťahujú na kartovú schému². Licencovaný subjekt by však mal mať možnosť pracovať s vydavateľom alebo prijímajúcim spracovateľom podľa vlastného výberu, čo podporuje vytváranie efektívneho a konkurenčného trhu služieb spracovania platobných kariet. Schéma by mala mať len možnosť obmedziť autorizáciu, klíring a zúčtovanie na samotnú schému. Schémy by okrem toho mali stanovovať transparentné kritériá obchodného modelu a udeľovania licencií (t. j. spôsobu žiadosti o licenciu a kritériá výberu), bez akéhokoľvek obmedzenia vlastných právomocí v oblasti vydávania licencií. Pokiaľ ide o licencie v rámci celej oblasti SEPA, je zrejmé, že niektoré trojstranné kartové schémy udelili svojim licencovaným subjektom právo pôsobiť len v rámci jednej krajiny, ale na princípe výhradného zastúpenia. Tieto schémy by sa mali snažiť umožniť svojim licencovaným subjektom aktívne cezhraničné vydávanie a spracovanie kariet, čo by sa dalo urobiť postupne, najskôr umožnením pasívneho cezhraničného vydávania a spracovania. Najneskôr do piatich rokov, t. j. do konca roka 2013 by však licencovaným subjektom malo byť umožnené aktívne pôsobiť rámci v celej oblasti SEPA.

A nakoniec, trojstranným kartovým schémam pôsobiacim na národnej alebo dokonca regionálnej úrovni s malým podielom na trhu platobných kariet (menej ako 5 % celkového počtu kartových transakcií na príslušnom trhu) môžu byť udelené výnimky, ak to príslušná národná centrálna banka považuje za potrebné.

Eurosystem bude pozorne sledovať vývoj trojstranných kartových schém a prípadný vplyv

uvedených výnimiek na ostatných účastníkoch trhu v rámci systému SEPA pre platobné karty. V nevyhnutných prípadoch môže následne dôjsť k prehodnoteniu výnimiek alebo ich podmienok.

2.4 VZNIK NOVÝCH EURÓPSKÝCH KARTOVÝCH SCHÉM

V súvislosti s vývojom systému SEPA pre platobné karty Eurosystem aj naďalej pracoval na svojich návrhoch vytvorenia ďalších európskych kartových schém. Tieto návrhy predniesol už v piatej správe o stave realizácie (z júla 2007) a v správe s názvom „Postoj Eurosystemu k systému SEPA pre platobné karty“ (z novembra 2006). Podľa Eurosystemu by mal byť trh v oblasti kartových platieb ambicióznejší. Karty sa v eurozóne stávajú najdôležitejším platobným nástrojom (častejšie sa používa iba hotovosť) a na karty sa každý deň spolieha mnoho európskych občanov. Je to bezpečný, efektívny a spoľahlivý platobný nástroj. V mnohých krajinách existuje v oblasti platobných kariet značný priestor na ďalší rast. Karty sú okrem toho pre banky vynikajúcou príležitosťou na obmedzenie používania hotovosti, ktoré je pre ne, ale aj pre obchodníkov a spoločnosť ako celok podľa všetkého často pomerne nákladné.

SEPA pre platobné karty by mala umožniť väčší výber a vyššiu efektívnosť, a to cestou postupného zrušenia právnych, technických a zo systému vyplývajúcich prekážok a zavedenia konkurencie do oblasti systémov, vydávania, spracovania a akceptácie. Eurosystem však zaznamenáva, že trh je medzi jednotlivými krajinami stále veľmi fragmentovaný, a že cezhraničné kartové transakcie sa uskutočňujú takmer výhradne prostredníctvom dvoch medzinárodných kartových schém. Národným kartovým schémam tak hrozí riziko zániku, keďže banky zjavne prehodnocujú účasť v nich. Môže tak dôjsť k obmedze-

2 Všetky zmluvné vzťahy licencovaných subjektov by sa mali striktnie vzťahovať na kartovú schému, t. j. dohody boli uzavreté na bilaterálnom základe, medzi licencovanými subjektmi navzájom nie sú žiadne väzby ani obchodné vzťahy, licencované subjekty sa medzi sebou nemôžu kolektívne dohodnúť na poplatkoch alebo pravidlách členstva a nesmú sa podieľať na riadení/spravovaní schémy.

niu konkurencie na duopol dvoch medzinárodných schém s podobným obchodným modelom, čo už v plnej miere nevyhovuje požiadavkám obchodníkov, bánk a protimonopolných úradov.

Táto situácia si vyžaduje iniciatívu zo strany Európy. Eurosystem očakáva, že v najbližších rokoch dôjde k vytvoreniu minimálne jednej novej európskej kartovej schémy, ktorá by spĺňala požiadavky držiteľov kariet, bánk, obchodníkov, protimonopolných úradov i Eurosystemu. Eurosystem na túto tému vedie diskusie s hlavnými európskymi bankami a ďalšími zúčastnenými subjektmi už od apríla 2008 a zaznamenáva čoraz väčšie pochopenie a podporu tejto potreby. V súčasnosti na trhu prebieha niekoľko iniciatív s cieľom vytvoriť európsku kartovú schému, čo Eurosystem považuje za jasný signál toho, že trh potrebuje vytvorenia dodatočnej kartovej schémy uznáva. Eurosystem je informovaný o iniciatívach Euro Alliance of Payment Schemes (EAPS), Monnet a PayFair a udržiava kontakt s ich zástupcami. EAPS spája šesť kartových schém z Nemecka, Talianska, Španielska, Portugalska, Spojeného kráľovstva a skupiny EUFISERV. Cieľom je umožniť, aby boli karty zúčastnených vydavateľov akceptované vo všetkých termináloch zúčastnených príjemcov. Iniciatíva Monnet sa zaoberá možnosťou vytvoriť novú schému a v súčasnosti ju vedú nemecké a francúzske banky. Payfair je súkromná iniciatíva, ktorej cieľom je poskytnutie schémy debetných kariet zameranej na obchodníkov. Eurosystem tieto iniciatívy víta a oceňuje snahu a dynamiku iniciátorských subjektov. Eurosystem neuprednostňuje žiadnu z uvedených iniciatív, a nebude uprednostňovať ani žiadnu novú iniciatívu. Súčasnú iniciatívu však popri pozitívnych stránkach ešte stále obsahujú aspekty, ktoré by sa mali vyriešiť. Ide napríklad o jednoznačný záväzok EAPS stať sa v budúcnosti normálnou schémou, alebo o zapojenie viacerých krajín eurozóny do projektu Monnet.

Napriek snahám týchto troch trhových iniciatív vytvoriť novú európsku kartovú schému sa jednou z hlavných prekážok zdá byť nevyriešená otázka poplatkov MIF, hoci rozhodnutie Európskej komisie v prípade MasterCard

(v decembri 2007) a následné zrušenie poplatkov MIF v rámci EÚ zo strany MasterCard vyslali trhu dôležitý signál. Eurosystem všetkým zainteresovaným stranám súčasných a nových kartových schém odporúča, aby voči poplatkom MIF zaujali taký postoj, ktorý umožní bankám ponúkať držiteľom kariet a obchodníkom také kartové produkty, ktoré predstavujú skutočnú konkurenciu hotovosti. V rámci kompenzácie následných nízkych výnosov pre (vydávajúce) banky by sa nové schémy mali zamerať na to, aby bankám zaručovali nákladovú efektívnosť, a to umožnením voľného výberu spracovania, poskytovaním minimálne rozšírenej a základnej služby (ponúkať sa môžu aj ďalšie služby, ale oddelene), vylúčením vysokorizikových platobných systémov z rozšírenej služby (napr. platieb bez prítomnosti karty a ďalších aplikácií s relatívne vysokou mierou zneužitia a nákladov), udržiavaním nízkej úrovne poplatkov v súvislosti s kompatibilitou a vytvorením nákladovo efektívnych a jednoduchých riadiacich štruktúr.

Popri uvedených iniciatívach by EPC mala zväziť aktívnejší, vyrovnanjší a iniciatívnejší prístup v rámci sektora platobných kariet. EPC by konkrétne mala prehodnotiť svoj postoj voči systému SEPA pre platobné karty, t. j. rozhodnutie nevytvárať schému, ale iba rámec SEPA pre platobné karty. Opísaný neuspokojivý vývoj na trhu kartových schém (t. j. pokračujúca fragmentácia a riziká obmedzenej konkurencie), najnovšie signály zo strany protimonopolných úradov v Európe i mimo nej, pomalý vývoj v oblasti štandardizácie kariet, závislosť na cudzích subjektoch a nespokojnosť obchodníkov by mohli byť symptómami neadekvátneho postavenia európskych bánk v rámci sektora platobných kariet. Nevyhnutná je minimálne revízia rámca SCF, aby bolo možné zohľadniť najnovší vývoj (napr. pokiaľ ide o účinné oddelenie schémy od spracovania, štandardizáciu, trojstranné kartové schémy, konkurenčnú politiku). Ak chce EPC účinnejšie prispievať k vývoju SEPA platobných kariet, vyžiada si to podstatne viac ako len revíziu rámca SCF.

Eurosystem vyzýva všetky európske banky, aby akceptovali riziká zavedenia SEPA pre platobné

karty, aby sa viac zapájali do aktivít v tejto oblasti, aby si udržiavali, resp. znova získali strategickú kontrolu na trhu platobných kariet (voči medzinárodným kartovým schémam) a využívali všetky možnosti, ktoré im SEPA v oblasti platobných kariet ponúka.



3 SEPA PRE INFRAŠTRUKTÚRY

3.1 SEPA PRE INFRAŠTRUKTÚRY: STAV REALIZÁCIE A POKYNY

Vplyv zavedenia SEPA je zatiaľ najviac viditeľný na úrovni infraštruktúr, t. j. subjektov, ktoré zabezpečujú systém medzibankových platieb. Väčšina automatizovaných klíringových centier (automated clearing houses – ACH) spracujúcich úhrady v eurách je kompatibilná so schémou SCT a spracúva SEPA úhrady od zavedenia schémy v januári 2008, pričom zároveň používa vlastné platformy výmeny správ. Niektoré infraštruktúry postupne prestávajú prevádzkovať iba čisto domáce operácie a stávajú sa celoeurópskymi poskytovateľmi služieb na trhu, kde je domácou menou euro. Zároveň je k dispozícii možnosť výberu medzi poskytovateľmi základných služieb klíringu a zúčtovania a tými, ktorí ponúkajú doplnkové voliteľné služby bankám a bankovým komunitám, doplnkové spracovateľské služby bankám, alebo priamy prístup pre podniky a orgány verejnej správy. Eurosystem tento prístup víta a očakáva, že by malo dôjsť k odstráneniu všetkých súčasných geografických obmedzení prístupu účastníkov v rámci eurozóny k infraštruktúram. Ďalej, žiadna banka či banková komunita by nemala byť žiadnym subjektom nútená používať konkrétnu infraštruktúru (či už ako priamy alebo nepriamy účastník) alebo konkrétne uzavreté technické štandardy. V záujme interoperability sa očakáva, že infraštruktúry budú podľa potreby schopné vytvoriť prepojenie s ktoroukoľvek inou infraštruktúrou. V snahe vyriešiť tieto otázky Eurosystem vo svojej piatej správe o stave realizácie systému SEPA definoval štyri kritériá hodnotenia kompatibility infraštruktúr so SEPA: spracovateľská kapacita, dostupnosť, interoperabilita a výber. V apríli 2008 zverejnil Eurosystem podrobnejšie referenčné podmienky¹. Infraštruktúram bolo odporučené vychádzať s týchto referenčných podmienok pri vlastnom hodnotení a sprístupniť ich od septembra 2008 verejnosti, aby si účastníci trhu mohli byť istí kompatibilitou infraštruktúr, ktoré používajú, so SEPA. Vlastné hodnotenie zatiaľ na svojich internetových stránkach zverejnilo niekoľko infraštruktúr² a Eurosystem na podobný krok vyzýva aj ostatné. Vďaka úplnej transparent-

nosti by malo byť možné jednotlivé hodnotenia porovnať a vyhnúť sa nekonzistenciám a chybám.

V roku 2006 EPC vyvinula rámec PEACH/CSM na usmerňovanie spracovania platieb uskutočnených v rámci schém SEPA. V septembri 2007 EPC v snahe ubezpečiť sa o riadnom spracovaní úhrad SEPA vyzvala infraštruktúry, aby dali najavo svoj zámer stať sa mechanizmom CSM kompatibilným so SEPA, pričom v tomto smere vydalo vyhlásenia 15 infraštruktúr. Infraštruktúry začali z vlastnej iniciatívy pracovať na vývoji a implementácii rámca interoperability infraštruktúr retailových platieb, keďže uznali, že rámec PEACH/CSM nie je na vytvorenie SEPA pre infraštruktúry dostatočný. V druhom polroku 2007 Európska asociácia pre automatizované zúčtovanie (European Automated Clearing House Association – EACHA) zverejnila „Rámec technickej interoperability pre spracovanie bezhotovostných platieb kompatibilných so SEPA“, ktorý môžu centrá ACH používať ako základ pre bilaterálne dohody o interoperabilite, t. j. pre jednotnú vzájomnú výmenu platobných príkazov. Rámec pokrýva aj rozhranie medzi centrami ACH a ich klientmi (t. j. bankami a v niektorých prípadoch aj podnikmi a orgánmi verejnej správy) a umožňuje, aby sa s ktorýmkoľvek centrom ACH dal používať jednotný formát výmeny. Päť centier ACH následne v októbri 2007 oznámilo uzavretie spoločných dohôd o zabezpečení interoperability pre výmenu transakcií SEPA. Na jar 2008 začala medzi niektorými z týchto centier ACH bilaterálna výmena platobných príkazov. EPC medzitým zverejnila dokument o trhových praktikách SEPA CSM, ktorý čiastočne vyplňa medzeru medzi súborom pravidiel SCT, implementačnými pokynmi a realitou v oblasti CSM, pokiaľ ide o interoperabilitu. Eurosystem preto všetky zainteresované strany (t. j. EPC, EACHA a všetky ACH v eurozóne) vyzýva, aby sa aj

- 1 Kritériá kompatibility so SEPA a referenčné podmienky sú k dispozícii na stránke <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/components/infrastructures/html/tor.en.html>.
- 2 Do začiatku novembra 2008 zverejnili svoje hodnotenia BI-COMP/Banca d'Italia, Equens, Iberpay, RPS/Deutsche Bundesbank, Seceti a SIA-SBB.

nadalej zaoberali otázkami interoperability vrátane spoločných pravidiel bilaterálnych dohôd medzi ACH.

3.2 SPRACOVANIE ÚHRAD, INKÁS A KARTOVÝCH PLATIEB

Eurosystem očakáva, že v strednodobom horizonte dôjde k zvýšeniu efektívnosti, ak sa budú môcť pri spracovávaní úhrad a inkás a kartových platieb používať rovnaké štandardy správ (ISO 20022 UNIFI) a rovnaké infraštruktúry. Vstup spracovateľov úhrad a inkás do spracovania kartových platieb by navyše zvýšil počet konkurenčných subjektov. Z pohľadu konkurencie je samozrejme nevyhnutné, aby bolo spracovanie skutočne nezávislé (t. j. aby nebolo súkromné alebo prepojené či naviazané na kartovú schému). Pri vyššej konkurencii je pravdepodobné, že poplatky za spracovanie, klíring a zúčtovanie platobných kariet výrazne klesnú.

Eurosystem poznamenáva, že v rámci SEPA už v dôsledku technického pokroku neplatia argumenty v prospech samostatného spracovania úhrad a inkás a platobných kariet. V mnohých krajinách eurozóny spracovanie domácich úhrad a/alebo inkás tradične uskutočňovali subjekty iné ako tie, ktoré spracovávali (domáce) kartové transakcie (t. j. prepínanie z dôvodu autorizácie, klíringu a zúčtovania). Dôvodom pre takéto rozdelenie činnosti bola štruktúra sektora (napr. prítomnosť centra ACH), rozdielne obchodné potreby v dôsledku požiadavky prepínania v reálnom čase pri autorizácii kariet a rôzne technické štandardy.

Eurosystem okrem toho poznamenáva, že rámec PEACH/CSM, ktorý vyvinula EPC, bol užitočný pri zavádzaní SEPA pre infraštruktúry v prípade úhrad. Preto teraz EPC vyzýva, aby vytvorila podobný rámec aj pre spracovanie kartových transakcií, alebo aby upravila súčasný rámec PEACH/CSM tak, aby explicitne zahŕňal aj túto oblasť. Rámec by stanovoval pravidlá spracovania SEPA platobných kariet (t. j. autorizácie, klíringu a zúčtovania) rovnakým spôsobom, ako ich súčasný rámec PEACH/CSM stanovil pre SEPA úhrady a inkasá. Hoci rámec SEPA pre

platobné karty (SCF) už obsahuje určité pravidlá týkajúce sa spracovania kartových transakcií, osobitný „Rámec pre spracovanie kartových transakcií“ by jednotlivé požiadavky stanovil presnejšie. EPC by od infraštruktúr vyžadovala, aby rámec dodržiavali, vďaka čomu by mala k dispozícii pevnejší základ na odstraňovanie nesúladu s dôležitými požiadavkami, ktoré sú v súčasnosti obsiahnuté v rámci SCF, ako napríklad oddelenie kartovej schémy od spracovania. Účinné oddelenie týchto dvoch aspektov sa týka právnej, finančnej a informačnej stránky, a malo by zahŕňať aj samostatné postupy riadenia. V rámci druhého kroku, podobne ako v prípade úhrad, by mali príslušné infraštruktúry vyvinúť rámec technickej interoperability pre spracovanie platobných kariet kompatibilných so SEPA. Eurosystem okrem toho podobne ako v prípade kritérií kompatibility infraštruktúr úhrad a inkás so SEPA zvažuje aj definovanie kritérií kompatibility kartových infraštruktúr.



4 HOTOVOŠŤ

Šesť rokov pred zavedením SEPA už bola pre občanov Európy realitou tzv. „Jednotná oblasť používania eurovej hotovosti“, v rámci ktorej sa v celej eurozóne dajú používať všetky eurové bankovky a mince. Všetci ostatní účastníci peňažného obehu, ako napríklad obchodníci a banky, zatiaľ medzi jednotlivými krajinami čelia fragmentácii, a to aj pokiaľ ide o hotovostné služby centrálnych bánk. Po konzultáciách s európskymi zainteresovanými stranami Eurosystem vo februári 2007 prijal plán procedurálnych krokov na dosiahnutie väčšej konvergencie hotovostných služieb ponúkaných národnými centrálnymi bankami eurozóny.

Odvtedy sa podarilo uskutočniť dva kroky. Po prvé, do júna 2007 sa podarilo zabezpečiť „diaľkový prístup“ k hotovostným službám národných centrálnych bánk vo všetkých krajinách eurozóny. To znamená, že národné centrálné banky na požiadanie poskytujú hotovostné služby úverovým inštitúciám situovaným mimo územia ich pôsobnosti („nerезidenčné banky“). Treba poznamenať, že úverové inštitúcie musia dodržiavať pravidlá týkajúce sa prístupu k hotovostným službám národnej centrálnej banky, z ktorej vyberajú alebo v ktorej ukladajú bankovky a mince. Rozsiahle cezhraničné hotovostné operácie však aj naďalej podliehajú niektorým obmedzeniam, napríklad rozdielnym národným pravidlám týkajúcim sa prepravy hotovosti a používania strelných zbraní. V snahe eliminovať tieto prekážky Európska komisia v júli 2008 zostavila pracovnú skupinu zaoberajúcu sa cezhraničnou cestnou prepravou hotovosti. Eurosystem túto iniciatívu plne podporuje.

Po druhé, vklady mincí od profesionálnych klientov sa od konca roka 2007 akceptujú vo všetkých národných centrálnych bankách eurozóny. V potrebných prípadoch prebehli konzultácie so zainteresovanými subjektmi na národnej úrovni. V diskusiách medzi národnými centrálnymi bankami a asociáciami úverového sektora bola zdôraznená potreba efektívneho používania mincí vrátane správneho objednávanía komerčnými bankami.

Súčasťou plánu sú tiež nasledujúce štyri kroky, na ktorých sa v súčasnosti pracuje:

- *výmena elektronických údajov s profesionálnymi klientmi v rámci vkladania a vyberania hotovosti.* Pokiaľ ide o elektronickú komunikáciu s profesionálnymi klientmi, Eurosystem zvažuje zavedenie harmonizovaného prístupu, ktorý by umožňoval vzájomnú výmenu údajov;
- *odstránenie požiadavky orientácie bankoviek pri vkladoch a výberoch v národných centrálnych bankách.* Eurosystem súhlasí, aby národné centrálné banky všetkých krajín eurozóny odstránili požiadavku orientácie bankoviek pri vkladoch a výberoch pri prepážke ako základnej bezplatnej služby, a to najneskôr do 1. januára 2011. Tento termín umožňuje národným centrálnym bankám eurozóny dostatočnú flexibilitu pri implementácii, aby mohli zohľadniť potreby zúčastnených subjektov v jednotlivých krajinách eurozóny;
- *predĺženie otváracích hodín a opatrenia s podobným účinkom.* Eurosystem zistil, že otváracie hodiny národných centrálnych bánk všetkých krajín eurozóny prekračujú bežný časový rozsah minimálne šiestich hodín na pracovný deň v aspoň jednom zariadení; vo viacerých krajinách eurozóny sú otváracie hodiny výrazne dlhšie. Nedávne konzultácie so zainteresovanými subjektmi v krajinách eurozóny potvrdili, že v súčasnosti nie je potreba zlepšiť súčasné usporiadanie;
- *jednotné štandardy balenia pre bezplatné hotovostné služby národných centrálnych bánk.* Po uskutočnení harmonizácie balenia pre bankovkové transakcie v rámci Eurosystemu v súčasnosti Eurosystem zvažuje zavedenie obmedzeného počtu štandardov balenia so spoločným obsahom aj pre bezplatné hotovostné služby pre profesionálnych klientov. Národné centrálné banky môžu používať aj dodatočné formáty balenia, ak sa vyžadujú na národnej

úrovni. Hlavné zainteresované subjekty zastúpené EPC a Európskym združením prepravcov cenín (European Security Transport Association) predložili svoje požiadavky, ktoré sa porovnali so súčasnými formátmi balenia a postupmi spracovania hotovosti v národných centrálnych bankách s cieľom identifikovať podobnosti i obmedzenia. Po zedefinovaní spoločných štandardov balenia sa očakáva vypracovanie špecifikácií (v roku 2009). Po náležitom zohľadnení investičných cyklov bude umožnené prechodné obdobie na implementáciu štandardov.



5 RIADENIE PROJEKTU SEPA

Úspech SEPA vo veľkej miere závisí od správneho riadenia projektu. Uplatňovať vhodné postupy riadenia projektu, akým je SEPA, znamená zapojiť rôzne zainteresované subjekty na európskej i národnej úrovni a koordinovať ich záujmy, a zároveň zabezpečovať transparentnosť a uplatňovať mechanizmy, ktoré zabezpečujú dosahovanie cieľov SEPA. Vzhľadom na kľúčovú úlohu EPC v rámci projektu SEPA je potrebné venovať osobitnú pozornosť jej postupom riadenia. Treba poznamenať, že postupy riadenia EPC sa líšia od postupov iných komunit, pretože tie závisia od daností a právneho rámca príslušných krajín.

Eurosystem zaznamenal značný pokrok, ktorý EPC dosiahla v rámci koordinácie záujmov rôznych zainteresovaných strán schém SEPA. EPC sa odporúča, aby v tomto smere používala kombináciu rôznych nástrojov (napr. konzultácie, dialógy a pod.). Takisto na národnej úrovni sa zaviedli potrebné opatrenia umožňujúce organizovať konzultácie zainteresovaných subjektov. Ešte stále tu však existuje značný priestor na zlepšenie, keďže cieľom by malo byť zohľadnenie záujmov všetkých hlavných zainteresovaných subjektov, od podnikov po orgány verejnej správy a od maloobchodníkov až po spotrebiteľov, čo ale neznamená, že jednotlivé subjekty majú byť súčasťou rozhodovacích orgánov EPC (t. j. plenárneho zasadnutia a riadiaceho výboru pre schémy). EPC dosiahla pokrok predovšetkým v zapájaní subjektov zo strany používateľov platobných služieb. V rámci fóra EPC pre používateľov platobných služieb EPC bližšie objasnila funkcie jednotlivých schém SEPA a okrem toho sa uskutočnilo aj niekoľko seminárov, ktoré sa zaoberali technickými špecifikáciami schém a ktoré podporili aktívnejšiu účasť zainteresovaných subjektov. Účasť v tomto fóre by bola užitočným predovšetkým pre orgány verejnej správy, ktoré sú hlavnými používateľmi platobných služieb a ktoré by mali konať v súlade s politickými cieľmi projektu SEPA. Napriek osobitnej pozvánke EPC však o účasť na fóre neprejavil záujem zástupca žiadneho orgánu verejnej správy. EPC sa zároveň snaží podporovať dialóg so zainteresovanými subjektmi v oblasti štandardizácie kariet.

V tomto smere boli obzvlášť produktívne diskusie s výrobcami terminálov. Je však potrebné venovať väčšiu pozornosť dialógu s maloobchodníkmi – zabezpečiť aktívnu účasť reprezentatívnej vzorky maloobchodníkov a poskytnúť im adekvátne informácie, aby sa zaistila produktivnosť konzultácií.

Určitý pokrok bol dosiahnutý aj v rámci druhého komponentu postupov riadenia, t. j. zabezpečovania transparentnosti. EPC aktualizovala svoje internetové stránky príslušnými dokumentmi. Verejnosť však stále nemá jasné informácie o rozhodovacom procese a dohodách, ktoré EPC uzatvára. Eurosystem už EPC viackrát žiadal, aby v rámci poskytovania informácií zainteresovaným stranám zverejňovala zhrnutia svojich rozhodnutí. Okrem toho nie je dostatočne transparentné ani projektové plánovanie EPC a chýba presné vymedzenie jej budúcich cieľov (a poskytovanie správ o ich plnení). Úroveň transparentnosti je neadekvátna aj pokiaľ ide o poskytovanie informácií na národnej úrovni. Eurosystem v snahe napraviť túto situáciu zverejnil na svojej internetovej stránke prehľad odkazov na národné zdroje s cieľom zvýšiť informovanosť. V snahe zlepšiť koordináciu na úrovni EÚ a poskytnúť spôsob výmeny informácií a postupov v rámci prechodu na SEPA zorganizovala Európska komisia fórum EÚ, v rámci ktorého sa na európskej úrovni stretávajú národné koordinačné výbory SEPA.

V postupoch riadenia zároveň došlo k určitým zmenám s cieľom sprístupniť klientom inovatívne a efektívnejšie služby platobného styku. Ide najmä o dohodu o spolupráci s asociáciou GSMA v oblasti mobilných platobných prostriedkov (časť 1.3). Stále však chýbajú konkrétne postupy iniciácie nových vylepšení. EPC by mala predovšetkým zvážiť nadviazanie účinnejšej komunikácie s klientmi o budúcich zmenách, napríklad prostredníctvom formulácie „používateľských požiadaviek“ v spolupráci so zainteresovanými stranami na začiatku novej kooperatívnej iniciatívy.

Podľa názoru Eurosystemu by mala EPC vzhľadom na oprávnenú kritiku zo strany zainte-

resovaných subjektov, regulačných orgánov a Eurosystemu uskutočniť viacero vylepšení svojich postupov riadenia. Z krátkodobého hľadiska ide najmä o činnosť sekretariátu EPC, ktorý by mal mať k dispozícii potrebné zdroje na plnenie svojich úloh, t. j. podpory vedenia a administratívnej podpory činnosti EPC. Generálny sekretár EPC by mal zabezpečovať adekvátne riadenie projektu a koordináciu rôznych pracovných činností EPC s cieľom včas plniť zadané úlohy. EPC by okrem toho mala zaviesť potrebné nástroje na monitorovanie implementácie SEPA úhrad a inkás. To by umožnilo lepšie plánovanie migrácie v nadchádzajúcich rokoch. Vylepšením organizácie fóra zainteresovaných klientov by sa mal zabezpečiť lepšie štruktúrovaný dialóg medzi sektorom platobných služieb a ostatnými zainteresovanými stranami.

V strednodobom horizonte by EPC mala byť ešte účinnejšou, zodpovednejšou a transparentnejšou organizáciou. Mala by sa zamerať hlavne na to, aby sa stala hlasom európskeho sektora platobných služieb, a to vo všetkých otázkach týkajúcich sa platobného styku. To by si však vyžadovalo prepracovanie stanov EPC, ktoré v súčasnosti úlohu EPC obmedzujú na oblasť základných platieb. Eurosystem napriek tomu očakáva, že EPC bude v sektore platobných služieb rozhodovacím orgánom, a to aj pokiaľ ide o kooperatívny vývoj inovatívnych riešení, ako napríklad elektronických a mobilných platieb, ako aj prioritných platieb. EPC by tiež mala vypracovať vhodné riešenie zapojenia budúcich platobných inštitúcií, a to nediskriminačným spôsobom, na základe objemu platieb. Ak by sa budúce platobné inštitúcie zlúčili do európskej asociácie, mohli by sa začleniť do plenárneho zasadnutia EPC. EPC by tiež mala posilniť a sformalizovať svoje kontakty a vplyv prostredníctvom trvalej účasti v organizáciách stanovujúcich štandardy, ako napríklad ISO.

Z dlhodobého hľadiska by EPC a bankový sektor vo všeobecnosti mali prehodnotiť rôzne funkcie, ktoré EPC vykonáva, a navrhnúť vylepšenia s cieľom zabezpečiť robustnejšie a stabilnejšie postupy riadenia. Eurosystem

poukazuje na to, že EPC pôsobí ako „štandardizačný orgán“ v oblasti platobných štandardov a v záujme plnenia svojich cieľov vydáva usmernenia a spolupracuje s ostatnými štandardizačnými orgánmi. EPC tiež zohráva úlohu orgánu zastupujúceho členov, ktorý definuje spoločné pozície členských finančných inštitúcií, pokiaľ ide o platobné služby, a obhajuje ich pred regulačnými orgánmi a zainteresovanými stranami. EPC je zároveň „vlastníkom schémy“ a pre funkciu správy schémy vytvorila nezávislejší orgán. EPC by mala vypracovať analýzu svojej činnosti, ktorá by bola v súlade s dlhodobým záujmom platobných schém, členských bánk a zainteresovaných strán. So všetkými zainteresovanými stranami by napríklad mohla preskúmať, či súčasné postupy vedenia adekvátne zabezpečujú stanovovanie a dodržiavanie pravidiel platobných schém.

V rámci ďalšieho vývoja postupov riadenia SEPA by sa mohlo zväziť vytvorenie európskeho platobného fóra SEPA mimo EPC. Jeho účastníkmi by boli hlavní predstavitelia všetkých zainteresovaných subjektov v Európe. Podliehalo by priamo Eurosystemu a Európskej komisii a podávalo by každoročné správy o pokroku dosiahnutom na ceste k realizácii plnohodnotnej oblasti SEPA. V niektorých národných komunitách už prebehli diskusie s rôznymi zainteresovanými stranami, mohol by sa však zväziť konzistentnejší prístup (t. j. zapojiť všetky komunity).



6 HLAVNE FÁZY REALIZÁCIE A PRECHODU NA SEPA

Eurosystem stanovil zoznam desiatich fáz realizácie a prechodu na SEPA s cieľom zaistiť jednoznačnosť a určitosť úloh, ktorých splnenie očakáva. Zoznam uvádza jednotlivé termíny, zodpovedné subjekty a zainteresované strany. Hoci zoznam nie je podrobným plánom projektu, jeho cieľom je umožniť lepšie riadenie projektu a efektívnejšie hodnotenie pokroku v oblasti realizácie a prechodu na SEPA a zároveň pomôcť

zachovať potrebné tempo. Plnenie týchto fáz bude rozhodujúce pre úspešný prechod na SEPA.

Účelom zoznamu nie je poskytnúť vyčerpávajúci zoznam úloh projektu. Zoznam stanovuje podmienky, ktoré sa považujú za dôležité z hľadiska realizácie SEPA a ktoré zatiaľ nie sú splnené. Zameriava sa na hlavné kroky, ktoré je treba uskutočniť, hoci na zaistenie úspechu

Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
Do konca marca 2009				
1. Migrácia mandátov SEPA inkás	Zabezpečenie právnej kontinuity mandátov	Členské štáty EÚ (Európska komisia/národné centrálné banky)	Veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy	Zabezpečenie právnej kontinuity mandátov, prípadne elektronických mandátov, je kľúčové pre úspech SEPA inkás. Z hľadiska prechodu na SEPA inkasá je nevyhnutné objasnenie tejto otázky do marca 2009.
2. Viacstranné medzibankové poplatky v prípade SEPA inkás (MBP, MIF atď')	Návrh metodiky viacstranných medzibankových poplatkov z dlhodobého hľadiska pre domáce a cezhraničné SEPA inkasá	EPC, banky, Európska komisia, ECB		Je potrebné odstrániť akékoľvek nejasnosti s cieľom vytvoriť dlhodobý obchodný zámer a predložiť ponuky SEPA inkás.
Do konca júna 2009				
3. Nariadenie (ES) č. 2560/2001	Prijatie revízie nariadenia (ES) č. 2560/2001	Rada Európskej únie, Európsky parlament, členské štáty EÚ	Banky, poskytovatelia služieb platobného styku, veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy	Revízia nariadenia: a) zabezpečí stanovenie jednotných cien za platobné služby v rámci EÚ vrátane jednotných cien za SEPA inkasá a domáce inkasá, a b) objasní dlhodobú situáciu, pokiaľ ide o používanie platieb na účely vykazovania štatistických údajov o platobnej bilancii. Vstup nariadenia do platnosti do 1. novembra 2009.
4. Stanovenie termínu prechodu na SEPA úhrady	Stanovenie konečného termínu (v rámci Európy), po uplynutí ktorého sa budú koncovým používateľom ponúkať už iba SEPA úhrady a infraštruktúra už budú spracovávať iba SEPA úhrady	EPC, Európska komisia, ECB, národné výbory SEPA, národné protimonopolné orgány, národné centrálné banky	Veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy, predajcovia	Komunity sa môžu rozhodnúť prejsť výhradne na SEPA úhrady aj skôr. Pokiaľ ide o SEPA úhrady, klienti by mali mať k dispozícii prehľadné produkty.
Do 1. novembra 2009				
5. Dátum zavedenia SEPA inkás	Úplný súlad so súborom pravidiel pre SEPA inkasá zo strany bánk SCT, ktoré v súčasnosti poskytujú inkasá na národnej úrovni	Banky, poskytovatelia platobných služieb	Veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy, spracovatelia	Všetky banky, ktoré v súčasnosti ponúkajú inkasá na národnej úrovni a ktoré zaviedli súbor pravidiel pre SEPA úhrady by mali zaviesť aj súbor pravidiel pre SEPA inkasá. Poskytovatelia platobných služieb, ktorí budú pôsobiť v oblasti inkás, by mali poskytovať SEPA inkasá. Pokiaľ ide o SEPA inkasá, klienti by mali mať k dispozícii prehľadné produkty. Banky a poskytovatelia platobných služieb, ktorí inkasá neposkytujú, by mali súbor zaviesť minimálne na úrovni veriteľov.

Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
Do 1. novembra 2009				
6. PSD	Konzistentná implementácia PSD	Členské štáty EÚ (Európska komisia/národné centrálné banky)	Banky, poskytovatelia služieb platobného styku, veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy	Smernica PSD zabezpečuje pre platby v rámci SEPA rovnocenný právny základ. V rámci implementácie PSD sa zo strany bánk a poskytovateľov platobných služieb očakáva skoré technické prispôbenie systémov požiadavkám PSD (informačné požiadavky, stanovovanie dňa valuty, ochrana spotrebiteľa atď.).
Do konca decembra 2009				
7. Elektronická fakturácia	Dostupnosť rámca	Expertná skupina Európskej komisie	Banky, poskytovatelia služieb platobného styku, veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy, predajcovia	Rámec, ktorý stanovuje obchodné požiadavky, štandardy a regulačný základ elektronickej fakturácie.
8. Stanovenie termínu prechodu na SEPA inkasá	Stanovenie konečného termínu (v rámci Európy), po uplynutí ktorého sa budú koncovým používateľom ponúkať už iba SEPA inkasá a infraštruktúry už budú spracovávať iba SEPA inkasá	EPC, Európska komisia, ECB, národné výbory SEPA, národné protimonopolné orgány	Veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy, predajcovia	Komunity sa môžu rozhodnúť prejsť výhradne na SEPA inkasá aj skôr.
9. Rozhodnutie o novej európskej kartovej schéme (schémach)	Rozhodnutie a oznámenie zámeru v súvislosti s vytvorením novej európskej kartovej schémy (schém) kompatibilnej (kompatibilných) so SEPA	Banky, poskytovatelia platobných služieb, kartové schémy	Spotrebiteľia, obchodníci, spracovatelia, predajcovia	Samotné spustenie schémy by sa mohlo uskutočniť neskôr. Celoeurópske pokrytie hneď od začiatku prevádzky sa nevyžaduje (potenciál voči účinnému pokrytiu). Neúčast' v iniciatíve nemá žiadny vplyv na kompatibilitu so SEPA.
Do konca decembra 2010				
10. Zavedenie plnohodnotného systému „SEPA pre platobné karty“	Vydávajú sa iba všeobecné karty kompatibilné so SEPA, v prevádzke sú iba bankomaty a terminály POS kompatibilné so SEPA	Banky, poskytovatelia platobných služieb, kartové schémy, spracovatelia	Spotrebiteľia, obchodníci, predajcovia	Musí byť plne dokončená migrácia na štandard EMV. Táto podmienka neplatí pre ostatné štandardy, pre ktoré môžu byť stanovené neskoršie termíny.

SEPA sú potrebné aj ďalšie opatrenia. V závislosti od aktuálneho vývoja v tejto oblasti sa tiež môžu stanoviť nové priority. Na začiatku projektu SEPA bolo napríklad prioritou vytvorenie základných charakteristík SEPA inkas a úhrad. Postupom času však osobitný význam nadobudli nové aspekty, napríklad elektronické mandáty, elektronická fakturácia atď.

K zoznamu hlavných fáz je pripojený aj zoznam úloh nevyhnutných na ich realizáciu. Vo vzťahu k fázam ide o podriadené úlohy, t. j. kroky, ktoré treba uskutočniť, aby sa podarilo splniť hlavné fázy.

PRÍLOHA I

ÚLOHY POTREBNÉ NA SPLNENIE HLAVNÝCH FÁZ SEPA



Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
Do konca decembra 2008				
11. Viacstranné medzibankové poplatky v prípade SEPA inkás (MBP, MIF atď.)	Dočasný návrh (so stanovením termínu) metodiky viacstranných medzibankových poplatkov pre cezhraničné inkasá	EPC, banky, Európska komisia		Dočasný návrh bankám a poskytovateľom platobných služieb pomôže pri prechode na SEPA inkasá, je však menej dôležitý ako dlhodobý návrh.
12. Elektronický mandát v prípade SEPA inkás	Elektronický mandát: potreba definovať technické požiadavky	EPC	Banky, poskytovatelia služieb platobného styku, veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy	Elektronický mandát podporí používanie SEPA inkás.
Do konca januára 2009				
13. Testovanie SEPA inkás	Harmonizovaný rámec testovania SEPA inkás (základných a medzi-podnikových) v rámci celej výmeny, pričom cieľom je úplné priame spracovanie	EPC	Banky, poskytovatelia platobných služieb, centrá ACH	V prípade základných a medzi-podnikových (B2B) SEPA inkás je potrebné otestovať dostupnosť bánk a poskytovateľov platobných služieb a stabilitu mechanizmov SEPA inkás, a to na základe harmonizovaného súboru pravidiel, pričom cieľom je zabezpečiť úplné priame spracovanie.
Do konca februára 2009				
14. Mobilné platby	Plán krokov v oblasti mobilných platieb, ktoré umožnia iniciáciu platieb prostredníctvom mobilného telefónu	EPC v spolupráci s GSMA (asociáciou mobilných operátorov).	Banky, poskytovatelia platobných služieb, mobilní operátori, spotrebiteľia	Pre banky, poskytovateľov platobných služieb a mobilných operátorov nie je poskytovanie tejto služby povinné.
Do konca júna 2009				
15. Platobné karty: Hodnotenie kompatibility kartových schém so SEPA	Vlastné hodnotenie kompatibility so SEPA na základe referenčných podmienok pre kartové schémy	Kartové schémy	Spotrebiteľia, obchodníci, banky, poskytovatelia platobných služieb	Eurosystem v súčasnosti pripravuje referenčné podmienky.
16. Platobné karty: rámec pre spracovanie kartových transakcií	Doplnenie rámca PEACH CSM o otázky týkajúce sa autorizácie, klíringu a zúčtovania kartových transakcií ktorýmkoľvek mechanizmom CSM	EPC	Banky, poskytovatelia platobných služieb, kartové schémy	Stanovenie pravidiel spracovania kartových transakcií SEPA (doplnenie alebo úprava rámca PEACH/CSM).
17. Elektronický mandát v prípade SEPA inkás	Elektronický mandát: potrebná definícia implementačných pokynov	EPC	Banky, poskytovatelia služieb platobného styku, veľké podniky, malé a stredné podniky, spotrebiteľia, centrá ACH, orgány verejnej správy	Implementácia elektronického mandátu je voľiteľná, podľa možnosti by mal byť k dispozícii od 1. novembra 2009.

Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
Do konca novembra 2009				
18. SEPA inkasá v rámci komunikácie klient – banka	Definícia implementačných pokynov pre SEPA inkasá v rámci komunikácie klient – banka	EPC	Veľké podniky, malé a stredné podniky, orgány verejnej správy, spotrebiteľia, predajcovia	Je potrebné definovať implementačné pokyny pre SEPA inkasá v rámci komunikácie klient – banka, aby mohli banky a poskytovatelia platobných služieb od konca roka 2009 poskytovať harmonizované produkty.
19. Dátum zavedenia SEPA inkás	Zavedenie SEPA inkás	ECB, národné centrálné banky, Európska komisia	Banky, poskytovatelia platobných služieb, EPC, malé a stredné podniky, orgány verejnej správy, veľké podniky, spotrebiteľia	Zavedenie SEPA inkás do 1. novembra 2009 by sa malo využiť ako príležitosť na získanie záujmu verejnosti o projekt SEPA (podobne ako v prípade zavedenia SEPA úhrad v januári 2008).
20. Elektronické platby SEPA	Dostupnosť rámca implementácie	EPC	Banky, poskytovatelia platobných služieb, spotrebiteľia, predajcovia	Oblasť úzko prepojená s oblasťou elektronických mandátov. Pre banky a poskytovateľov platobných služieb nie je poskytovanie tejto služby povinné.
Do konca decembra 2009				
21. Prechod na SEPA úhrady	Kódy IBAN a BIC na faktúrach	Veľké podniky, malé a stredné podniky, orgány verejnej správy ako príjemcovia platieb	Orgány verejnej správy ako platcovia, spotrebiteľia	V záujme podpory prechodu na SEPA úhrady by všetci príjemcovia platieb mali na svojich faktúrach uvádzať kódy IBAN a BIC.
22. Štandardy v oblasti platobných kariet	a. Definícia konkrétnych technických špecifikácií štandardov v oblasti platobných kariet	EPC	Kartové schémy, komunita ISO, európske iniciatívy v oblasti štandardizácie, EMVCo a PCI SSC	V nadväznosti na dokument EPC o štandardizácii v oblasti platobných kariet je potrebné definovať technické špecifikácie.
	b. Rozhodnutie o spôsobe migrácie/implementácie technických špecifikácií	EPC	Kartové schémy	Implementácia štandardov pre SEPA platobné karty je nevyhnutná na dosiahnutie požadovanej úrovne interoperability, bezpečnosti a prístupu trhu.
23. SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie banka – klient	Definícia implementačných pokynov pre SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie banka – klient	EPC	Veľké podniky, malé a stredné podniky, orgány verejnej správy, spotrebiteľia	Je potrebné definovať implementačné pokyny pre SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie banka – klient, aby mohli banky a poskytovatelia platobných služieb od konca júna 2010 poskytovať harmonizované produkty.

Oblasť	Úloha	Zodpovedný subjekt	Zainteresované strany	Zdôvodnenie
24. SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie klient – banka	Implementácia SEPA úhrad a implementačné pokyny pre SEPA inkasá v rámci komunikácie klient – banka	Banky, poskytovatelia platobných služieb	Veľké podniky, malé a stredné podniky, orgány verejnej správy, spotrebiteľia, predajcovia	Od decembra 2009 budú banky v súlade s implementačnými pokynmi pre SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie klient – banka poskytovať ako minimum štandard správ pre SEPA úhrady a inkasá.
Do konca júna 2010				
25. SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie banka – klient	Implementácia pokynov pre SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie banka – klient	Banky, poskytovatelia platobných služieb	Veľké podniky, malé a stredné podniky, orgány verejnej správy, spotrebiteľia, predajcovia	Od konca júna 2010 budú banky a poskytovatelia platobných služieb v súlade s implementačnými pokynmi pre SEPA úhrady a inkasá v rámci komunikácie banka – klient poskytovať ako minimum štandard správ pre SEPA úhrady a inkasá.
Do konca decembra 2010				
26. Prechod na SEPA úhrady	Orgány verejnej správy používajú výhradne SEPA úhrady	Orgány verejnej správy	Spotrebiteľia	Orgány verejnej správy ako hlavní iniciátori a príjemcovia platieb zohrávajú pri prechode na SEPA významnú úlohu. Ak úhrady SEPA zavedú včas, prispievajú k tomu, aby sa v rámci SEPA skoro uskutočňovala podstatná časť transakcií.
27. Prechod na SEPA inkasá	Orgány verejnej správy používajú výhradne SEPA inkasá	Orgány verejnej správy	Spotrebiteľia	Orgány verejnej správy ako hlavní iniciátori a príjemcovia platieb zohrávajú pri prechode na SEPA významnú úlohu. Ak inkasá SEPA zavedú včas, prispievajú k tomu, aby sa v rámci SEPA skoro uskutočňovala podstatná časť transakcií.

